

06

December 2014
Årgang 150

budskabet

FORDYBELSE | ANALYSE | INSPIRATION

Tema | Identitet i Kristus

Kristen identitet – med rødder og horisont
Sat fri til kamp
Troens udvikling i livsfaser

ISSN 0901-4802

www.budskabet.dk

Budskabet udkommer seks gange om året.

Artiklerne i Budskabet afspejler ikke nødvendigvis redaktionens synspunkter, men redaktionen er ved deres optagelse ansvarlig for, at holdninger og synspunkter må kunne rummes inden for det, som LM står for.

Eftertryk og citering er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Layout Amalie Puggaard Poulsen

Tryk Øko-Tryk

Pris Abonnement: 260 kr. Unge under 30 år: 160 kr.

Udgiver og ekspedition

Luthersk Mission

Industrivænget 40, 3400 Hillerød

tlf. 4820 7660

d1m@d1m.dk

www.d1m.dk

Redaktør

Ole Solgaard, Enggårdsvej 39, Kragelund, 8723 Løsning
tlf. 2327 1253, os@d1m.dk

Redaktionsudvalg

Alex Dahl Karlsen, cand.scient.pol., Tarm

Inge Bøgel Lassen, lærer, Aalborg

Lene Malmgaard, gymnasielærer, Aarhus

Per Westh Jensen, stud.theol. og ungdomskonsulent, Kbh.

Ruth Vatne Rasmussen, hjemmegående, Silkeborg

INDHOLD

LEDER

- 02 JESUS KOMMER SNART IGEN
Alex Dahl Karlsen

TEMA

- 04 DET SES, HVEM DU ER
Marie Jensby
- 08 KRISTEN IDENTITET
– MED RØDDER OG HORISONT
Børge Haahr Andersen
- 12 SAT FRITIL KAMP
Andreas K. Ipsen

HORISONT

- 16 OPGØR MED UDVIKLINGSTVANGEN
- 17 HVERDAGEN SKAL IKKE
BARE OVERSTÅS

FOR TROEN

- 18 JESUS GENKOMST
– VERDENVID OG LOKAL
Henrik Højlund
- 22 RUNDKØRSLEN
Karl Yri
- 24 ANDAGT: ET NYT STAMTRÆ
Thomas Sangill

ANDRE ARTIKLER

- 25 PRÆDIKANTVÆKKELSE
Hans Erik Nissen
- 28 TROENS UDVIKLING I LIVSFASER
Allan Graugaard Nielsen

BØGER

- 32 TILGIVELSE ER IKKE
FOR TØSE DRENGE
- 33 KRIGEN 1914-1918
- 34 MULTIVÆRKTØJ FOR BIBELBRUGERE
- 35 BREV FRA GUD
- 36 NÅR TROEN BLIVER FOR TRANG

TEMA | Identitet i Kristus

Vi lever i en rodløs tid. Mange af os bliver usikre på kursen for vores liv. Vi forsøger at skabe os en identitet gennem vores ydre fremtoning, men efterlades ofte i en rastløshed.

Temaet "Identitet i Kristus" peger på muligheden for at finde sine rødder og sin iden-

titet i at tilhøre Jesus Kristus. Det kaster lys over hele livet. Det giver trygge rødder, og det motiverer til et liv, der afspejler ham.

Livets besværligheder og identitetskriser er ikke dermed annulleret. Livet som kristen indebærer også kampe. Men på de næste sider kan du læse mere om, hvilken forskel

det gør at have sin identitet i Kristus. Det sætter en ny dagsorden.

Med temaet vil vi gerne opmuntre til det, som er titlen på en sang fra 80'erne: "Vov at være den, du i Kristus er!"

God appetit på temaartiklerne – og resten af siderne!

LEADER

JESUS KOMMER SNART IGEN

AF ALEX DAHL KARLSEN

.....

Nej, der er ingen fejl i overskriften. Vi læser flere gange i Johannes' Åbenbaring, at Jesus kommer snart. Så, jo, vi har bibelsk belæg for at sige, at Jesus snart kommer igen for at dømme himmel og jord.

Vi kan jo så vende den om og tænke: Okay, hvis "snart" er lig med mindst to tusind år, så kan det jo bare oversættes til, at han kommer engang om lang tid. Eller, som spotterne hånende udtrykker det i Anden Petersbrev 3,4: "Hvad bliver der af løftet om hans komme? Siden vore fædre døde, er alting jo blevet ved at være, som det var fra skabelsens begyndelse."

Jesus siger det jo også selv i lignelsen om de betroede talenter: "Lang tid efter

kommer disse tjeneres herre tilbage ..." (Matt 25,19). Eller: "Brudgommen lod vente på sig," som Jesus udtrykker det i lignelsen om de ti brudepiger (Matt 25,5).

Så, altså: Jesus kommer både "snart" og "lang tid efter." Er det Jesu måde at helgardere sig på? Nej. Det siger både noget om Guds og vores tidsperspektiv.

Dels har Gud et andet tidsperspektiv end os: "For Herren er én dag som tusind år, og tusind år som én dag" (2 Pet 3,8).

Og dels har Herrens tøven et kærlighedsformål: "Fordi han vil, at ingen skal gå fortabt, men at alle skal nå til omvendelse" (2 Pet 3,9).

Se på begivenhederne i Guds ords lys

Der går altså et stykke tid, inden Jesus kom-

mer igen. Alligevel er det sådan, at hvis vi slår os til ro med, at der går lang tid, inden Jesus kommer igen – hvis vi overhovedet tror, at han kommer – så kommer han faktisk som en tyv, snart eller pludseligt, som Bibelen udtrykker det.

Her gælder det som i andre sammenhænge: Skal man holde sig klar i længere tid, mister man koncentrationen på et tidspunkt og bliver uopmærksom. Sådan faldt også de ti brudepiger i søvn.

Sådan går det også for os, hvis vi ikke holdes vågne. I Jesu tale om de sidste tider og hans genkomst (Matt 24 og 25) går et ord igen. Det er ordet *våg!*

Vi holdes ikke vågne med skræmmekampagner, men ved at blive mindet om profeternes og apostlernes ord (jf. 2 Pet 3,2). Når vi er forankrede i Skriften, begynder vi

Interessant; Samtidig med at Paulus er klar til at bryde op for at være sammen med Jesus, er han vældig optaget af mennesker her og nu

at forstå det, som sker omkring os i Guds ords lys.

Jesus sammenligner tidens tegn med figentræet, der får blade: "Sådan skal I også vide, når I ser alt dette, at han står lige for døren" (Matt 24,33). Jesus har givet os nogle pejlemærker at spejle efter, og det lægger han faktisk op til, at vi gør.

Det betyder dog ikke, at vi kan regne ud, hvornår Jesus kommer igen.

Spørgsmålet er, om vi har mod til at spejle efter tegnene på Jesu snarlige genkomst? Betyder det noget for vores liv med Jesus, hvorvidt vi snart kan forvente hans genkomst? Eller gør det hverken fra eller til?

Paulus og Johannes så frem til at være sammen med Herren, og de beder ham ligefrem om snart at komme. Peter taler om at fremskynde Guds dags komme (2 Pet 3,12).

Meget af det, der sker omkring mig, har jeg svært ved at se som andet end tegn på, at Jesus står for døren.

Forsmag på sejren

Desværre er pladsen ikke til at give eksempler, men når du fordyber dig i Skriften, vil du blive overrasket over, hvor genkendelige beskrivelserne og de enkelte billeder er på nutidens virkelighed – med forurening,

situationen i Israel, krig, lande, der falder fra hinanden, kristendomsforfølgelse, kold kærlighed, verdensmission og frafald. Her giver Jesus, Peter og Paulus os beskrivelser med ligefremme ord.

Billederne i Johannes' Åbenbaring og hos nogle af de gammeltestamentlige profeter må derimod forstås som snapshots (øjebliksbilleder) eller videosekvenser af fremtidige begivenheder og tilstande, som Johannes m.fl. har uploadet, hvor de har gengivet det, de så, med begreber, der er hentet fra deres egen verden.

Hvad gør det ved os at spejle efter tegnene på Jesu genkomst? Går vi ikke hen og bliver kulrede af det? Den risiko er der. Det er et emne, der tiltrækker mennesker, der er psykisk ustabile. Men misbrug skal ikke forhindre ret brug.

Jesus siger selv: "Men når disse ting begynder at ske, så ret jer op og løft jeres hoved, for jeres forløsning nærmer sig" (Luk 21,28). Alle disse ting, som er så forfærdelige, er ikke Satans sejr over Gud og mennesker. Det er slutspillet, inden Jesus kommer igen, hvorefter alt skal være nyt.

Faktisk indeholder endetidstegnene også den første forsmag på Guds riges endelige sejr: Evangeliet skal forkyndes for alle folkeslag. Derfor er det så vigtigt, at kaldet

til mission forkyndes i sammenhæng med Jesu genkomst.

Ikke kun for nørder

Det er interessant at lægge mærke til Paulus. Samtidig med at han er klar til at bryde op for at være sammen med Jesus – eller måske netop fordi han er fyldt af det, han har i vente – er han vældig optaget af mennesker her og nu.

Han er meget opmærksom på de mennesker, han har med at gøre, hvad enten det drejer sig om mad til de fattige i Jerusalem, Timotheus med hans dårlige mave eller de mange, han sender hilsen til i sine breve. I alle forhold møder vi en Paulus, som lever for, at andre kommer til tro på Jesus.

For der er jo både et liv her under Guds velsignelse og en evighed, hvor det er afgørende, at det foregår under Jesu kærligheds nærvær, og ikke under hans vredes nærvær.

Jesu genkomst er derfor ikke et perifert emne for nørder. Det er livsnødvendigt, at vi lader Skriften sætte det på dagsordenen til vores møder, gudstjenester og i samtaler mand og mand imellem.

TEMA

Det ses, hvem du er

AF MARIE JENSBY

Efterhånden som vi vokser op, stiller vi flere og flere spørgsmål. Og vi har alle en tendens til at gemme os bag forskellige facader. Måske fordi vi kommer i tvivl om, hvem vi er, og hvad det vil sige, at have sin dybeste og vigtigste identitet rodfæstet i Kristus.

Svaret på spørgsmålet, "Hvem er jeg?" vil variere, alt efter hvem du spørger. Og der er heller ikke et simpelt og enkelt svar på spørgsmålet. For et menneske er mange forskellige ting, har mange forskellige identiteter, og de færreste er bevidste om, hvornår og hvordan de glider ind og ud af de forskellige identiteter.

Historierne om superhelte, der tager en maske på og dermed skifter til en anden

identitet, er formentlig ikke taget ud af virkeligheden, så for helt almindelige mennesker i virkelighedens Danmark anno 2014 kan det være svært at få helt fat om begrebet *identitet*.

De fleste mennesker glider ubevidst og uproblematisk ind og ud af forskellige roller og identiteter flere gange dagligt. Den rolige medarbejder kan være fuldstændig samme person som den utålmodige billist. Den organiserede leder kan være den, der har glemt alt om madpakker til familiens børn.

Det er ikke kun teenagere og unge mennesker, der er på vej til at danne sig en identitet. Det er ikke kun dem, der prøver grænser af og oplever det svært at finde ud af, hvem de er. Identitetskriser findes også blandt voksne og modne mennesker, og måske endda i højere grad i dag end tidligere

re. Fordi livet er foranderligt, fordi individet skriver sin egen historie, og langt færre ting er givet på forhånd i dag end tidligere.

Identitet er blevet et moderne begreb. Især i den individualiserede del af verden. Det er dog ikke et nyt begreb, for identitet har alle mennesker til alle tider haft. Det nye er snarere, at man som enkeltperson er begyndt at forholde sig til begrebet, og ikke mindst stille spørgsmål ved sin egen identitet.

"Du er, hvad du viser"

De sociale medier – facebook, instagram og hvad det ellers hedder – er blevet en del af hverdagen på godt og ondt. For unge mennesker er det en helt selvfølgelig ting, og dermed bliver det også en del af deres identitet. Nogle vælger det helt fra. Men de fleste har en "profil" på et eller andet socialt

Et skråplan; Hvis det, der er med til at *markere* vores identitet, ender med at blive det, der *skaber* vores identitet, så bliver tilværelsen en lang og hektisk jagt på at skabe sig en identitet

medie. En profil, hvor man kan fortælle, hvem man er.

Nogle gør det med ord, andre med billeder. Men uanset om det er ord eller billeder, der anvendes, så har det til formål at vise ens liv frem for verden med en naturlig forventning til, at verden selvfølgelig er interesseret i den historie, jeg kan fortælle. De fleste vælger at vise alt det sjove, skøre og pæne, mens andre viser minimalt, og andre igen går i grøften: "Se mit uperfekte liv," og så uploader de billeder af uredte senge og fyldte vasketøjskurve.

De sociale medier er kommet for at blive, og de har helt sikkert også en funktion og kan ikke kun fremstilles som dårlige. Men det vil før eller siden skabe problemer, hvis vi begynder at tro på, at vi kun er, hvad vi viser til andre. En profil kan være med til at give et billede af, hvem vi er, men det er kun et udsnit af hele identiteten, der kommer frem der.

Skal kristne forholde sig til de mange profiler på en særlig måde? Det er der ikke et enkelt svar på. Nogle er meget meddelssomme og bruger deres profil som en åben dagbog. De tjekker ind stort set alle steder, de kommer frem, så deres venner ved, om de er i kirke, til koncert eller i indkøbscenteret. Andre bruger ikke deres profil til særlig meget og er

generelt ikke så inkluderende. Så den eneste "grundregel" jeg kan stille op, må være: Lev dit liv, hvad enten det er i den virtuelle verden eller den virkelige verden, på en måde, så du kan have Kristus og dine medmennesker som vidner. Det betyder: Vær ærlig, op-rigtig og sober i det, du viser, siger og gør.

Identitetsmarkør eller identitetsskaber

De sociale medier og muligheden for at skabe sig et image derigennem, bør betragtes som en identitetsmarkør. Og ikke som identitetsskaber.¹

Identitetsmarkører er alle de ting, vi bruger til at fortælle, hvem vi er, og hvad vi står for. Påklædning kan sige en del. Et tørklæde på en muslimsk kvinde, en kalot på en jøde eller militærstøvler på en hipster kan således være med til at markere, hvad personen identificerer sig med. Det kan også være mindre symboler, et kors om halsen, en tavering eller en vielsesring.

Hjemmene er også fyldt med identitetsmarkører. Både designermøbler og fravalg af designobjekter er med til at markere en identitet. Både vores valg og fravalg er med til at underbygge den historie, vi gerne vil fortælle om os selv. Og i vores tid må individet fortælle sin egen historie, for slægtens

historie er ikke nødvendigvis individets historie, som den var det for generationer siden.

Hvis det, der er med til at *markere* vores identitet, ender med at blive det, der *skaber* vores identitet, så bliver tilværelsen en lang og hektisk jagt på at skabe sig en identitet. Fordi mange af markørerne dikteres af markedets udbud. Identiteten ender med at være skabt af forbrugsmønsteret.

Hvis de sociale medier fastholdes som en identitets*markør*, så kan vores fremtræden dér også nemmere fastholdes som et *udsnit* af virkeligheden. Identiteten er mere end det billede, vi giver af os selv. Det er mere end den historie, vi selv forsøger at skrive.

Hvor meget vælger man selv?

Flere faggrupper, f.eks. sociologer, psykologer og antropologer, beskæftiger sig med identitet. Fra hver deres position forholder de sig til begrebet, og alle har gode bud på, hvordan identitet kan opfattes, formes og dannes. Men ingen har endnu kunnet give en klar opskrift på, hvorfor mennesker bliver, som de bliver.

Meget kan ændres. Håret kan farves. Man kan identificere sig med forskellige grupper og vælge tilhørsforhold. Selvhjælpsbøger kan hjælpe en til at være mere posi- ➤

David G. Benner; Identitet er aldrig kun noget, man skaber. Sand identitet er altid en gave fra Gud

tiv. Biologien kan manipuleres og kønnet "ændres". Mulighederne for at skabe sig en selvvalgt identitet er store og mange i et moderne overflodssamfund.

Men der er også grænser. Der er ting, som ikke kan ændres, uanset hvor hårdt der kæmpes. Et sind, der er præget af depressionens mørke, kan nok medicineres, men at forvandle det til et lyst og ubekymret sind er stadig uden for lægevidenskabens muligheder. En indadvendt person kan øve sig i at være mere udadvendt og være bevidst om at fremtræde på den måde. Man kan performe og måske også få det til at virke naturligt. Man kan få redskaber til at overvinde generthed, men betyder det, at genertheden og indadvendtheden ikke længere er en del af ens identitet?

Og så er der alle de ting, der ikke lader sig kontrollere. Der er de identitetsmarkører, som bliver givet til en af livets omstændigheder: Ufrivillig barnløs, enke, forældreløs, enebarn, midterbarn, handicappet etc. De er identitetsmarkører, som ikke er et aktivt tilvalg, og som bare ikke lader sig ændre. Det eneste valg, man har, er, hvor meget det skal fylde; hvor meget man vil identificere sig med det.

På et tidspunkt var der en diskussion om, hvorvidt en gruppe kunne betegnes som

"handicappede", eller om det er mere korrekt at sige: "Mennesker med handicap" – underforstået: Der er mere at sige om de mennesker, end at de er handicappede. Og det er der bestemt også! Det er en relevant diskussion, som også aftegner tidens tendens: Du kan selv vælge din identitet og dit image. Du vælger selv, hvem du er, for du vælger selv, hvad du vil vise til verden. Men det er en modificeret sandhed, for der er ikke frit valg på alle hylder, og der er mere at sige om os, end det vi eventuelt selv vælger at sige.

Skabes eller opdages identiteten?

Det helt store spørgsmål bliver: Er identitet noget du skaber, eller noget du opdager?

Verden fortæller, at den *skabes*. Bibelen siger, at den *opdages*: "Da jeg endnu var foster, havde du mig for øje; alle dagene stod skrevet i din bog, de var formet, før en eneste af dem var kommet" (Sl 139,16).

Den kristne psykolog David G. Benner skriver: "Identitet er aldrig kun noget, man skaber. Det er altid en opdagelse. Sand identitet er altid en gave fra Gud."¹²

Kristne er ikke fritaget fra at være underlagt en jagt efter identitet. Som kristne kender vi også til at skabe os en identitet. Og måske har vi også fundet ud af, at det,

vi selv skaber, ikke er fyldestgørende. I takt med at mennesker lærer Gud at kende, så lærer de også sig selv at kende. De begynder at opdage, hvem de er – skabt af Gud og nu retfærdige i Kristus.

Den opdagelse er sund. Den kan blive et hvilested. Et frirum fra verdens krav om at skulle vise sig frem. Et krav, som i øvrigt også trives i kristne fællesskaber.

I en tidsalder, hvor det er meget moderne at kigge indad for at finde ud af, hvem man er, så kan det være kontroversielt at påstå, at svaret ikke findes der. Der findes måske svar, men ikke svar, der ikke kan ændres. Det er kontroversielt at sige: Kig ikke på dig selv, kig på Kristus – og opdag, hvem du er!

Kigger vi på Kristus, så opdager vi, at vi er højt elskede. Og at vi er frie. Men ikke fejlfrie. Vi opdager også, at vi spejler os i en, som kender os bedre end os selv. Og jo længere tid vi bruger sammen med Gud, jo mere opdager vi af, hvem vi selv er. Og der er der frihed at finde.

Den dybeste identitet – i Kristus

Paulus opdagede denne virkelighed og skriver med fuld frimodighed: "... vort liv ligger åbent for Gud, og jeg håber, at det også ligger åbent for jer, så I kan kende det" (2 Kor 5,11). Paulus vil gerne vise verden

Marie Jensby, f. 1981
 Bach.art; cand.pæd.soc.
 Ansat hos Turbine Forlaget

Vov at være

AF A. FROSTENSEN. E. SKEIE.

den virkelighed, Gud har åbnet for ham, den identitet, Gud har givet ham. Fordi det er den væsentlige og sande fortælling om, hvem Paulus er.

Når livet leves i relation med Gud, så begynder vi stille og roligt at se, at virkeligheden ikke kun er det, vil vælger at vise. Guds virkelighed er større. Og Guds virkelighed styrter ikke sammen, den rokkes ikke. For den er sand. Derfor styrter vores sande identitet som Guds elskede børn, retfærdige i Kristus, heller ikke sammen, når vores egne forsøg på at skabe en identitet styrter sammen.

Luther havde fanget det her, da han skrev: "og tage de vort liv, gods, ære, barn og viv. lad fare i Guds navn! Dem bringer det ej gavn, Guds rige vi beholder" (DDS 336, v.4).

Han brugte ganske vist ikke ord som identitet og identitetsmarkører, men jeg tillader mig alligevel at tolke ordene på den måde, at alt det, vi kan fylde i vores liv, som skal fortælle historien om os, alle vores identitetsmarkører, de er underordnede i forhold til, hvad vi er i Kristus ("Guds rige vi beholder.")

Kristne mennesker oplever også identitetskriser. Når jobbet ryger. Når ungerne flyver fra reden. Når man skal flytte hjemmefra. Når en nær ven dør. Når der kommer sygdom på tværs. Så kan det være nødvendigt

at stoppe op og finde ud af: Hvem er jeg nu?

Kristne mennesker bruger også identitetsmarkører. Vores tøj siger noget om, hvem vi er. De bøger vi læser, de film vi ser, den musik vi lytter til markerer også, hvem vi er. Den måde, vi bruger de sociale medier på, ja, selv den menighed, vi er en del af, siger noget om, hvem vi er.

Dermed er kristne mennesker også med til at skabe deres identitet. Men mennesker, der lever i en relation til Gud, skaber ikke kun en identitet. De opdager også deres dybeste identitet. Fordi den gemmer sig et sted uden for os selv. Gud kender den og vil gerne hjælpe os til at opdage den.

Gud ser, hvem du er. Og han ser det hele. Han vil gerne hjælpe dig til at se, hvem du er.

1 I forhold til teenagere og unge, der er vokset op med en profil på et socialt medie og af gode grunde ikke husker, hvordan livet uden f.eks. facebook var, vil de sociale medier dog i langt højere grad være identitetsskabende og ikke blot identitetsmarkører. Men det er stadig for tidligt at konkludere, hvad det helt konkret indebærer for identitetsdannelsen, da det endnu mest er forskningsprojekter og gætterier.

2 *At lære sig selv at kende - At opdage hvem man er i Gud*, Forlaget Boedal

*Vov at være den, du i Kristus er.
 Den i hans tanke, den i hans nåde,
 den i hans øjes evige lys du er.
 Vov at være den, du i Kristus er.*

*Alt du ejer, har du fra ham, som gav.
 Kravet og kraften, viljen og værket,
 bølger på samme vældige nådeshav.
 Vov at være den, du i Kristus er.*

*Åg og byrder tynger dig ikke mer'.
 Fri til at elske er du og tjene
 frelseren selv i hver mindste bror, du ser.
 Vov at være den, du i Kristus er.*

*I ham er du den, du engang skal bli'.
 Dømt og retfærdig, død og opstanden,
 elsket og ét med ham, som har gjort dig fri.
 Vov at være den, du i Kristus er.*

TEMA

Kristen identitet – med rødder og horisont

AF BØRGE HAAHR ANDERSEN

Hvilken fortælling styrer dit selv-billede? Du inviteres hermed til at knytte din identitet til Bibelens beretning om Guds og menneskets fælles historie i fortid, nutid og fremtid.

Den identitetsdannende fortælling, som mere end andet gennemsyrrer den danske kultur, handler om *evolution*. Engang i en fjern fortid uden nogle vidner opstod universitet ved en kæmpeeksplosion. Hvordan det materie, som eksploderede, egentlig opstod, og hvem eller hvad der tændte luntten, er uvist. Men her er alle tings begyndelse, siger man.

Trøstesløs evolutionsfortælling

Langt senere i en ursump opstod det før-

ste encellede og primitive organiske liv, og herudfra har alt levende sine rødder. Mennesket, homo sapiens, er et højt udviklet dyr, som ved mutationer (spontane ændringer i cellernes arveanlæg), naturlig udvælgelse og kampen for overlevelse blev til det tænkende og kreative væsen, vi kender i dag.

Visse ting tyder på, at denne fortælling er ved at opnå en monopolstatus i vores kultur. Derfor kan man i dag høre seriøse etiske diskussioner, som handler om, at dyr skal have samme rettigheder og etiske beskyttelse som mennesker. Fortællingen kan godt virke trøstesløs, for menneskets oprindelse kan spores tilbage til et stort tomrum, og nøglen til at forstå os selv og hinanden er tilfældigheder.

I den fortælling er mennesket i sin essens

et ensomt og flygtigt fnug i et uendeligt univers. Det spørger efter mening og har opfundet ordet elske. I virkeligheden er det alt sammen social nyttig adfærd, instinkter og molekylebevægelser, som et intelligent dyr i generationernes løb er blevet udstyret med. Men mennesket i Vesten gør ihærdige forsøg på at fortolke denne fortælling positivt: Vi mennesker er hele tiden undervejs til en højere form for eksistens. Engang var vi amøber. Nu er vi tænkende væsener. Hvad kan det ikke blive til med tiden?

Denne artikel er en invitation til at binde sin identitet til en anden fortælling. Nemlig til Bibelens beretning om Guds og menneskets lange fælles historie i fortid, nutid og fremtid. Ikke blot vil det forankre os i en mere håbefuldst identitet end evolutionen. Men jeg fremhæver den først og frem-

Mange danskere finder deres identitet i fortællingen om evolution. At vi mennesker hele tiden er undervejs til en højere form for eksistens. Engang amøbe – nu tænkende væsener. Hvad kan det ikke blive til?

FOTO: PICTUREPEST

mest, fordi jeg er overbevist om, at den er sand.

Måske kan evolutionens mekanismer beskrive elementer i vores tilværelse i syndefaldets verden. Men vores egentlige identitet, oprindelse og bestemmelse kan den ikke udtale sig om.

Kun lidt ringere end Gud

Universet og det enkelte menneske begyndte som en tanke og en drøm i den evige Gud. Og Gud virkeliggjorde sin tanke ved at skabe himmel og jord og alt det levende og til slut ved at indsætte sit billede, mennesket, mand og kvinde, som konge og dronning i sit univers.

David genfortæller det i poetisk form i Salme 8. Sol og måne og stjerner er ikke guder, sådan som mennesket troede i det gamle Orient. Men det er lys og pejlemærker, som

Gud har sat på himlen til ære og glæde for mennesket. Mennesket har en uendelig værdi, for det er *kun lidt ringere end Gud*. Det bærer Guds billede, som en søn kan være sin fars udtrykte billede.

Selv om mennesket er en skabning og begrænset af tid og rum på en anden måde end den almægtige og allestedsnærværende Gud, så har det Guds egenskaber. Det har personlighed, kan elske, kan erobre verden og med base i Guds paradis kan det tage hele den grønne planet i besiddelse.

Når jeg ser et moderne børneværelse, kan en halvgammel jyde som jeg godt synes, at det er næsten for meget. Behøver nutidens ønskebørn virkelig at eje en lokal afdeling af en legetøjsbutik? Tænk, hvor er de fleste danske børn rige. Rigdommen er ikke blot materielle ting, men det, at de har forældre, der under dem alt muligt, der kan købes for

penge.

Når jeg ser på universet, stjernerne på himlen, alle de levende dyr og fugle og alt det grønne eller farvede, som vi ser i naturen i den danske lokale udgave med årstidernes veksling, så ser jeg en kærlig far i Himlen, som under mig det bedste af det bedste. Gud har fråset med farverne. Han har kræset for detaljen. Han har skabt verden så kreativ, at vi i løbet af et menneskeliv kun kan nå at tage et begrænset hjørne af alle herligheder i besiddelse.

Et veludstyret børneværelse kombineret med et par kærlige og nærværende forældre er en god startopstilling for et barn. Guds rige skaberværk kombineret med det nærværende ord, som afslører Guds kærlige bankende hjerte, er en god startopstilling for et menneske. Det giver os en sund og stærk identitet. Hver gang, jeg ser mig >

Erkendelse; Psykologisk og erfaringsmæssigt kan vi ikke selv fatte dybden af den ondskab, der præger vores menneskelige natur. Vi ser og erfarer kun overfladen

i spejlet, møder jeg Guds eget spejlbillede. Jeg er kun lidt ringere end Gud.

I Salme 139 uddyber David dette perspektiv. Gud er det enkelte menneskes skaber. Han har kombineret vores arveanlæg, sådan at jeg lige præcis blev mig med den personlighed, krop og livshistorie, som er min. Han brugte mine forældre og bruger en række ydre faktorer i mit liv. Men han er den kreative arkitekt bag alt det, som gør mig til den, jeg er.

Skabningen er skyldig og ond

Nu har David skrevet mange salmer. Blandt andet Salme 14. Denne salme synes at tegne et helt andet billede af mennesket, hvor mennesket beskrives som ondt, fordærvet og destruktiv.

Det jødiske folk havde svært ved at tage disse ord helt alvorligt. Det var nok sandt om de åbenlyse syndere, men ikke om mennesket generelt. Mennesket var født med en god og en ond tilbøjelighed, men med Guds hjælp og lovens vejledning kunne mennesket overvinde dets indre ondskab.

Men Jesus selv fastholder radikaliteten fra Salme 14. I flere sammenhænge anerkender Jesus, at et menneske godt kan være god og gøre godt, når vi tænker på menneskelige kvaliteter på det sociale plan. Men

går vi i dybden til selve personligheden, hjertet, så er mennesket ondt og destruktivt (Matt 7,11).

Også Paulus citerer Salme 14, med tilslutning i Romerbrevet 3, når han taler om menneskets iboende syndighed. Han taler om det samme, når han skildrer sin egen menneskelige natur i Romerbrevet 7 og siger, at selv som kristen må han erkende, at det gode, som han vil, det gør han ikke.

Psykologisk og erfaringsmæssigt kan vi ikke selv fatte dybden af den ondskab, der præger vores menneskelige natur. Vi ser og erfarer kun overfladen. Ind imellem går det os som David, at en konkret syndig handling giver os et glimt af vores indre fordærv, sådan som David udfolder det i Salme 51. Men dybden i Bibelens beskrivelse af vores menneskelige natur er noget, der må tros, og som ikke kan ses.

Det samlede bibelske billede af mennesket er derfor tvetydigt og sammensat. Mennesket er Guds helt unikke skabning, *kun lidt ringere end Gud*. Og samtidig: Mennesket har svigtet sin oprindelige bestemmelse og har mistet den oprindelige godhed og retfærdighed, som hører med til at være skabt i Guds billede. På overfladen kan man sondre mellem gode og onde mennesker, men i dybden er vi alle onde.

Menneske og stedfortræder

Både vores værdi som Guds ypperste skabning og vores iboende fordærv i syndefaldets verden er baggrunden for evangeliet om Jesu komme til verden og hans frelsende indgreb gennem sin død og opstandelse.

Kristus er det fuldkomne *menneske*. Han er bærer af Guds billede, fordi han af væsen og fremtræden er lig med Gud. Hans komme i kød og blod understreger menneskets *værdi*: "Menneskets adel på ny erkendt," synger vi i en af vores julesange.

Samtidig betoner hans *stedfortrædende* lidelse og død alvoren i den menneskelige naturs *fordærv*. Kristus kunne ikke samarbejde med os om at fjerne vores skyld og åbne Himlen. Han måtte gøre arbejdet alene. Han måtte stedfortrædende tage al vores skyld på sig og tømme Guds vredes bæger over al verdens skyld og uret. Mindre kunne ikke gøre det.

At komme til tro på Jesus er at blive inddraget i hans historie, hans lidelse, død og opstandelse. Det betyder, at vi får et skæbnefællesskab med ham. Alt vores bliver hans, og alt hans bliver vores.

På det erfaringsmæssige plan oplever vi måske, at vi giver budskabet om Jesus vores tilslutning. Vi siger ja til det og vælger at tro på Jesus og satse på, at han kan redde os

Børge Haahr Andersen, f. 1956
Rektor på Dansk Bibel-Institut

gennem livet, døden og dommen. Men Bibelen beskriver det også med ord, som går dybere end vores erfaring.

At begynde at tro på Jesus er at gå fra død til liv. Guds evige udvælgelse slår igennem, ved at Gud skænker mig troen og giver mig del i alt det, Jesus står for. Hvis troen bare var vores valg og vores erfaring, så byggede vores gudsforhold på noget usikkert. Nu er det dybeste ved troen, at den er Guds gerning og Guds gave. Derfor bygger vores gudsforhold på et fast og solidt fundament.

Den kristne identitet – samtidig synder og retfærdig

Denne sandhed beskriver Bibelen med mange ord. Den taler blandt andet om, at troen på Kristus er Åndens gerning. Vi får Guds ånd som en iboende og nyskabende virkelighed som en del af vores gudsrelation.

Også her må vi skelne mellem det, som Bibelen beskriver som den dybeste sandhed om os, og så den del af det, der er genstand for vores erfaring.

Guds ånd skaber troen i os og føder i os et nyt liv, som vil, hvad Gud vil, og som bærer rige frugter i forhold til menigheden og verden. Men fordi mit gamle syndige jeg stadig er lige så intakt som før, oplever jeg troens

nye liv som noget skjult og tvetydigt. Derfor formaner og tilskynder Guds ord mig til at aflægge mit gamle destruktive jeg og iføre mig det nye liv, som Kristus har givet mig.

Jeg tror på Åndens gerning og på det nye livs kræfter. Jeg møder det hos andre kristne i det kristne fællesskab gennem troens frugter og gennem de nådegaver, Gud giver os i det kristne fællesskab. Men altid med det skjulte og tvetydige over sig, sådan at jeg altid må forankre min tro i Guds ord og løfte og ikke i mine erfaringer og trosoplevelser.

Sådan er mine vilkår i denne verden. Mit gamle jeg er nok så konkret og synligt. Troens nye liv er mere skjult. Er min velvilje over for andre vitterlig Åndens frugt: kærlighed, eller er det bare den menneskelige kærlighed, som en hedning også kan erfare?

Når jeg i mit kristne liv erfarer min indre "stengrund" i min natur, så er det et tegn på, at mit gamle forgængelige jeg tilhører dødens tomme verden. Men Bibelen har samtidig givet mig et nyt perspektiv. Det er i virkeligheden fødselsveer. Mit gamle jeg gør ondt og rør på sig, fordi det nye liv i mig vokser og modnes. Indtil Kristus kommer, og hele verden skal gennem en ny fødselsproces.

Sagt på en anden måde: Jeg har som kristen både en gammel og en ny identitet. Jeg må ærligt se min gamle identitet i øjnene som en uadskillelig del af min personlighed. Men min egentlige og blivende identitet som kristen er det nye, som Gud har skabt i mig gennem troen og Ånden. Når jeg hviler i min relation til Kristus og alt det, hans ord og løfte har skænket mig, kan jeg sige med Paulus: "Det gamle er forbi, se, noget nyt er blevet til" (2 Kor 5,17).

Det gamle liv har en udløbsdato

Der er altså et vigtigt fortegn over troens kamp. Det gamle skyldige jeg og alle dets destruktive frugter har en udløbsdato. Det nye liv har derimod evigheden for sig. Engang skal min værdi som Guds skabning og som Guds barn for Jesu skyld slå igennem, ved at Gud nyskaber min krop og lader mig opstå til en verden, hvor synden og alle dens følger er for tid.

Min identitet i dag er, at jeg er Guds barn for Jesu skyld. Det er endnu ikke åbenbaret, hvad vi med tiden skal blive til. Men vi ved, at vi engang skal blive fuldkomne mennesker – ligesom Jesus allerede er det fuldkomne menneske (1 Joh 3,2). I det lys er det ikke let at bevare pessimismen.

TEMA

Sat fri til kamp

AF ANDREAS KAMMERSGAARD IPSEN

Hvordan påvirker vores kristne identitet vores handlinger? Filmen *Imperiet slår igen* fra 1980 illustrerer sammenhængen. De legendariske ord "I am your father!" (Jeg er din far) fra Darth Vader til Luke Skywalker fik biografængere over hele verden til at falde ned af stolen.

Pludselig havde dramaet i *Star Wars* taget en ny og uventet drejning. Og dramaet handler i høj grad om identitet.

Fra at se sig selv som sønnen af en afdød krigshelt måtte Luke Skywalker nu vænne sig til at være søn af galaksens ledeste skurk. Og som om Luke Skywalker ikke stod i nok kamp i forvejen, så kaster dette

identitetsskifte ham ud i en ny og endnu sværere kamp: fra at se Darth Vader som et upersonligt monster, var han nu tvunget til at se ham som et menneske, og det er sværere at bekæmpe et menneske end et monster. Luke Skywalkers sande identitet var afgørende for hans videre handlinger i *Star Wars'* episke drama, og han ender med at sætte livet på spil for at frelse sin fortabte far.

Identitet former handlinger. Dette er ikke kun sandt for Luke Skywalker, men også for den kristne. Hvad der er vores sande identitet, hvem vi i virkeligheden er børn af, er afgørende for, hvordan vi ser på os selv, og hvordan vi handler. Og det er især vigtigt, når vi oplever det kristne liv som en kamp, en kamp, vi kan have svært ved at se meningen med eller vejen ud af.

Dårlige nyheder?

Vi er vant til at tale om evangeliet som gode nyheder: vi er frelst af nåde alene. Men så er der lige den detalje, som følger efter, nemlig at den kristne bliver kastet ud i en livslang kamp mod synden. Det må da være bagsiden af medaljen! Her troede vi, at kristendommen var lutter gode og behagelige nyheder, men så skal vi pludselig til at forholde os til ubehagelige begreber som kamp, opgør og afkald.

Hvis evangeliet er gode nyheder, så må kampen mod synden da være en dårlig nyhed. Så kan vi jo alligevel ikke bare læne os tilbage og nyde evangeliets befrielse. Så skal vi alligevel til at have arbejdshandskerne på og arbejde for sagen. I bedste fald er kampen vel det sure, som vi kan opveje med evangeliets søde, a la: "Når Gud har

Ubehageligt; Her troede vi, at kristendommen var lutter gode og behagelige nyheder, men så skal vi pludselig til at forholde os til ubehagelige begreber som kamp, opgør og afkald

gjort så meget for mig, så er det vel kun rimeligt, at jeg giver lidt tilbage."

Men er budskabet om den kristnes livslange kamp virkelig dårlige nyheder? Er det virkelig det sure, som vi skal prøve at opveje med det søde? Og hvad gør det ved vores motivation for at gå ind i kampen, hvis vi tænker om den på denne måde? Dette skal vi se nærmere på, og det vil vi gøre ved først at se på, hvad Bibelen siger om den kristnes to naturer.

Kampen

Kernevers i den sag er Galaterbrevet 5,16-18: "I skal leve i Ånden og ikke følge kødets lyst. For kødets lyst står Ånden imod. De to ligger i strid med hinanden, så I ikke kan gøre, hvad I vil." Her siger Paulus, at der konstant er en kamp i den kristne: kampen mellem Ånden og kødet.

For at forstå dette er det nødvendigt at forstå, hvad der er menneskets naturlige tilstand: "Til dem hørte også alle vi engang. I vort køds begær gjorde vi, hvad kødet og sindet ville, og vi var af natur vredens børn ligesom de andre" (Ef 2,3). Mennesket er af natur en fjende af Gud. Vi ønsker ikke at have noget med ham at gøre, og vi vil slet ikke underkaste os hans vilje. Dette er det naturlige menneskes identitet.

Der er her ikke så meget tale om de konkrete synder, vi begår, men mere om den sygdom, der ligger bag de konkrete symptomer: hadet til Gud. Det er ikke de konkrete synder, der gør os til syndige væsener, det er vores syndige natur, der giver sig udslag i konkrete synder.

Det kan sammenlignes lidt med, at jeg af natur er mand. Det er bestemt af mine kromosomer, og det kan jeg ikke lave om på, uanset hvor meget jeg begynder at opføre mig som en kvinde. Selv ikke, hvis jeg begynder at gå i dametøj eller får en kønsskifteoperation, kan det ændre på min natur. Det er ikke mine handlinger, der bestemmer mit køn, men mit køn, der bestemmer mine handlinger. Jeg opfører mig som en mand, fordi jeg af natur er en mand. Ikke omvendt.

På samme måde er det ikke mine ydre, konkrete synder, der gør mig til en synder. Det er min syndige natur, der giver sig udslag i konkrete synder. Jeg kan pynte nok så meget på mine ydre handlinger, men det ændrer ikke på, hvad der er i mit hjerte.

Når et menneske bliver kristent, skaber Gud en ny vilje i hjertet til at elske Gud og følge hans bud (2 Kor 5,17; Rom 8,5-6). Vi får givet en ny identitet. Der er altså dybest set ikke tale om en ændring af de ydre

handling, for det er jo ikke her, problemet ligger. Men vi får en ny status: Vi går fra at være vredens børn til at være Guds børn.

Denne nye identitet kan dog ikke undgå at give sig udslag i konkrete handlinger, for vores handlinger vil altid være bestemt af vores natur. Men problemet er, at den kristne ikke kun indeholder den nye vilje i sig, for så ville vi være fri for de ydre synder. Men det er vi ikke, og det er et bevis på, at vi stadig har det gamle had til Gud i vores hjerter. Og deri ligger kampen. Kampen mellem det gamle og det nye. Kampen viser sig ved, at vi oplever os selv gøre noget andet end det, vi rent faktisk vil.

Ånden eller superego

For den kristne er der tale om en virkelig åndelig kamp, der ikke kan reduceres til psykologiske forklaringer. I Freuds personlighedsmodel bliver menneskets moralske ageren forklaret som den konstante kamp mellem superego, ego, og id'et. Menneskets "jeg" (ego) bliver konstant holdt i skak mellem overjeg'ets (superego) normbevidsthed og id'ets primitive instinkter. Men dette er en håbløs kamp, for det er en statisk kamp, der aldrig kan vindes.

I Freuds model er kampen ikke noget, som skal lede frem mod sejr over id'ets instink-

Afgørende forskel; Hvor Freuds personlighedsmodel lægger op til ligegyldighed (jeg er, som jeg er, og det kan ikke være anderledes), så lægger evangeliet op til aktiv og motiveret kamp mod synden

ter, men en neutral beskrivelse af menneskets natur og identitet. Det hverken kan eller skal være anderledes. Og det er en kamp, der bliver ført på frygtens præmisser, for overjeg'ets kontrol af jeg'ets moralske ageren foregår primært gennem den dårlige samvittighed og frygt for ikke at leve op til omverdenens forventninger og nedarvede moralske fordringer.

Selvom Freuds og Paulus' personlighedsmodeller på overfladen kan ligne hinanden (Ånden = overjeg'et; Kødet = Id'et), så er de under overfladen radikalt forskellige. I modsætning til Freuds model, så er den kristnes kamp nemlig en kamp med et klart mål og en klar forventning om sejr og ultimativ befrielse fra synden.

Der er her ikke tale om en neutral beskrivelse af menneskets natur. Det både kan og bør være anderledes, og det bliver det ultimativt på den nye jord. Hvor Freuds personlighedsmodel lægger op til ligegyldighed (jeg er, som jeg er, og det kan ikke være anderledes), så lægger evangeliet op til aktiv og motiveret kamp mod synden. For min identitet i Kristus er i direkte modstrid med min naturlige identitet. Jeg er ikke bare, som jeg er; jeg er en ny skabning i Kristus!

Og den kristnes kamp er ikke ført på frygtens, men på nådens præmisser. Det

betyder, at kampen ikke er motiveret af den dårlige samvittighed eller omverdenens forventninger, men af den identitet, jeg har fået givet i Kristus: Et Guds barn, der er død for synden og levende i Kristus. Dette skal vi nu se nærmere på.

Død eller levende

Den kristnes kamp mellem Ånden og kødet er ikke en kamp, som Gud kaster os ud i som en slags anden fase af livet som kristen, hvor første fase er den ufortjente frelse af nåde. Frelsen af nåde (retfærdiggørelsen) og kampen mellem Ånden og kødet (helliggørelsen) må ikke sammenblandes, men heller ikke adskilles.

Det bliver klart, når vi ser, hvordan Paulus forklarer, hvad det vil sige at blive en kristen: "Vi ved, at vort gamle menneske er blevet korsfæstet sammen med ham, for at det legeme, som ligger under for synden, skulle tilintetgøres, så vi ikke mere er trælle for synden; den, der er død, er jo frigjort fra synden. Men er vi døde med Kristus, tror vi, at vi også skal leve med ham" (Rom 6,6-8).

At blive kristen er ikke bare at få en ny hobby. Det er at dø og blive levende igen! Det gamle menneske i os bliver lagt i graven med Kristus, og et nyt menneske opstår med ham fra graven; et menneske, der el-

sker Gud og ønsker at følge hans bud. Man kan ikke være død og levende på samme tid, og på samme måde kan man ikke være opvakt til nyt liv i Kristus og samtidig være død i synden. Det vil ganske enkelt ikke give mening.

At blive frelst og at træde ind i Åndens nye liv i kamp mod kødet er altså ikke to forskellige faser af det kristne liv. De hænger meget tættere sammen end som så. Frelsen er at blive vækket til live fra den åndelige død i synden, og den kristnes identitet er derfor at være sprællevende i Kristus. Et menneske, der er blevet frelst, men ikke er trådt ind i kristenlivets daglige kamp, er derfor en lige så stor umulighed som en trekantet firkant. Vi kan ikke være andet end det, vi er: "For engang var I mørke, men nu er I lys i Herren; lev som lysets børn" (Ef 5,8). Vær det, du er!

Slave eller barn

Paulus bruger også et andet billede på den kristnes identitet: "For alle, som drives af Guds ånd, er Guds børn. I har jo ikke fået en ånd, som giver trællekår, så at I atter skulle leve i frygt, men I har fået den ånd, som giver barnekår, og i den råber vi: Abba, fader!" (Rom 8,14-16).

Slaver og børn minder på nogle måder

Andreas Kammersgaard Ipsen, f. 1983

Cand.theol. 2012

Ungdomskonsulent i LMU i Vestjylland

om hinanden. Både slaver og børn adlyder. Slaver adlyder deres herre, og børn adlyder deres forældre. Men selvom børn nogle gange kan føle, at deres forældre er nogle lede slavepiskere, så ved de fleste børn alligevel godt inderst inde, at de faktisk ikke er slaver. Men hvorfor? Hvad er forskellen på slaver og børn?

En afgørende forskel er, *hvorfor* man adlyder. Slaver er motiveret af frygt: frygt for straf, frygt for at gå glip af belønning, og måske frygt for at blive smidt på gaden (hvilket for mange slaver på denne tid var værre end at være slave!).

Barnet derimod ved (hvis der altså er tale om en sund familie), at det ikke skal gøre noget for at fortjene sin status som barn i huset, for det er noget, man er født til at være. Barnet elsker sine forældre og ønsker at gøre dem glade, og denne kærlighed er den dybeste motivation til at adlyde forældrene. Selvfølgelig er det en kamp for de fleste børn at adlyde sine forældre, men kampen bliver ikke kæmpet i frygt for at blive sat på gaden, men i tillid til at forældrenes kærlighed ikke kan rokkes, uanset hvordan barnet opfører sig.

Gud ønsker, at vi skal adlyde ham, men han ønsker ikke, at vi skal adlyde ham af frygt for straf eller for at blive "smidt ud

hjemmefra", hvis vi fejler. Han ønsker, vi skal adlyde ham, ganske enkelt fordi vi elsker ham, fordi det er, hvad børn gør, når de ved, at de allerede ejer alt hos deres far, og at intet kan rokke ved hans kærlighed.

Det er en af de vigtigste forudsætninger for kampen i den kristne. Vores kamp er ikke motiveret af frygt for straf, men af kærlighed til Gud. For ligeså vel, som at vores identitet som kristne er at være levende i Kristus og ikke døde i synden, så er vores identitet på samme måde at være børn og ikke slaver.

Kæmp som et barn!

Kun hos Jesus kan vi blive befriet fra at adlyde Guds bud af frygt for straf eller håb om belønning. Kun hos Jesus kan vi blive befriet til at tjene og adlyde Gud, alene fordi vi elsker ham, og fordi vi ved og hviler i, at vi allerede ejer alt hos ham. Så bliver det en kamp med et klart mål og håb om sejr, for ved at skabe en ny vilje i hjertet har Gud taget fat om problemets rod, og vi skal en dag opleve at blive befriet fuldstændig fra vores gamle natur.

Kampen mellem Ånden og kødet er altså ikke dårlige nyheder. Den er ikke det sure, som vi må tage med det søde. Kampen er i sig selv en side af evangeliet, for den er et

vidnesbyrd om, at vi er blevet opvakt fra de døde og nu får lov til at omfavne det nye liv, vi har fået givet.

Og vi kæmper ikke kampen som slaver, der skal gøre sig fortjent til endnu et måltid mad, men som Guds elskede børn, der allerede har fået alt givet for intet; som børn, der elsker deres far og ønsker at tjene ham alene for den, han er, og ikke fordi han truer med at smide os på gaden.

Du er ikke barn af galaksens ledeste skurk, men af Universets Herre, som har løskøbt dig med sit eget blod. Det er din identitet. Så lad det være din glæde og frimodighed midt i kampens hede.

HORISONT

Spalten, hvor redaktionens medlemmer vil forsøge at sætte aktuelle og principielle forhold ind i en større sammenhæng.

Spalten vil også indeholde passager fra den kirkelige debat og klip fra forskellige blade og aviser.

Opgør med udviklingstvangen

Selvudvikling har på mange måder optaget religionens plads. I Danmark giver det mening at tale om 'selvets religion', som har overtaget mange af kristendommens funktioner. Guds plads som universets centrum er indtaget af selvet. Psykologer og terapeuter er det nye præsteskab, og personlig udvikling og terapi er nåden og frelsen. Men den afgørende forskel mellem selvets religion og andre religioner er, at selvets religion peger indad, mens andre religioner peger ud. I selvets religion lyder det, at sandheden findes inde i dig selv. Men fakta er, at inde i dig findes kun organer.

Dette udtaler Svend Brinkmann, der er psykologiprofessor på Aalborg Universitet, i et interview til Kristeligt Dagblad d. 19. september i anledning af hans nye bog *Stå fast – et opgør med tidens udviklingstvang*.

Bogen er en kritik af det, han kalder selvudviklingsindustrien. Jeg er kun nået til om- talen af den nye bog, men jeg kan allerede

mærke, hvor godt det gør at få lidt modvægt til, hvad der ellers bliver "prædiket".

Brinkmann rammer den almene sjælstilstand lige i øjet; mennesket er blevet sin egen afgud. Det er en diagnose, som passer meget godt. Og selvfølgelig gør den det; den smitte kom ind ved det første menneske og har siden spredt sig fra generation til generation.

Det er svært for mennesket at sige som Johannes Døber: "Han skal blive større, jeg skal blive mindre" (Joh 3, 30). Eller lytte til Jesu alvorlige ord: "Den, der søger at redde sit liv, skal miste det, men den, der mister det, skal vinde det" (Luk 17,33).

Psykologiprofessoren har fået øje på symptomerne af vores afgudsdyrkelse: rodløshed og tomhed. Han nøjes dog ikke kun med at stille diagnosen. Han har også en kur klar: Vi skal afvikle selvudviklingen og udvikle rødder i stedet for fødder!

Som kristen er det godt at blive opmuntret, også fra en anerkendt om end kontroversiel professor: Det er sundt og godt for os mennesker at have rødder, at stå stille,

at være den, man er, dybt forankret i noget andet end os selv.

For Brinkmann er det ligegyldigt, hvori man har sine rødder, hvis bare det er noget uden for en selv. Men som kristen er jeg så privilegeret, at jeg ved, hvor der er solidt rodfæste. Den eneste sikre grund, rødderne kan søge ned i, er den klippe, Gud har givet os: Kristus selv. Det er sundt rent menneskeligt, men det er jo også meget mere end det. Det er evigt sundt. RVR

Hverdagen skal ikke bare overstås

De fleste dage i vores liv er hverdage. Nogle vil kalde dem grå hverdage, fordi de ligner hinanden og ikke rummer de store udsving eller oplevelser. Man bruger også udtrykket hverdagens trummerum, hvilket indikerer, at hverdagen rummer rutiner og gentagelser, der ikke levner megen plads til sponta-

Vær til stede; Det er svært både at give og modtage omsorg og nærhed, hvis tankerne hele tiden kredser om noget ude i fremtiden

nitet og kreative tanker.

Sandt at sige kan hverdagen godt føles lidt tung ind i mellem, når vækkeuret ringer klokken 5.45, eller der for femte gang skal vaskes tøj. Det er ligesom lidt sjovere, når man er på ferie, kan sove længe og har kufferten fyldt med rent tøj.

Derfor er det også et kendt reklameudtryk, at vi kan "købe os til en pause" fra den grå hverdag ved at gå til koncert, lære spansk eller tage på gourmetophold. Det er næsten ikke til at komme uden om alle de tilbud, der vil befri os fra hverdagens trivialiteter. Den tilgang giver i sig selv hverdagen et dårligt ry, for hvem har lyst til at være grå og kedelig?

Det er dog ikke kun et reklamestunt. For mange mennesker er hverdagen noget, der bare skal overstås, så man kan nå hen til det næste åndehul, næste ferie, næste oplevelse. Det skyldes måske, at man er økonomisk presset, er syg eller bare har en propfyldt kalender. Ofte skyldes det dog, at man har glemt hverdagens skønhed og jages af en umættelig tørst efter nye oplevelser. Jeg kender mig selv i den indstilling.

Som nævnt består livet hovedsageligt af hverdage, og derfor siger det sig selv, at vi går glip af en stor del af livet, hvis vi kun lever for de særlige dage. Det går både ud over os selv, vores nærmeste og vores me-

nighed, hvis vi ikke er til stede i nuet. Det er svært både at give og modtage omsorg og nærhed, hvis tankerne hele tiden kredser om noget ude i fremtiden.

Derudover går vi også glip af glæden og taknemmeligheden over alle de gaver, som Gud rækker til os i hverdagen. Det kan være et kram fra min ægtefælle, et smil fra mine børn, et godmorgen fra min kollega eller en opringning fra en ven.

Også de praktiske detaljer af hverdagen er det værd at glæde sig over, såsom at vi kan spise os mætte, når vi er sultne, at vi kan komme til tandlæge, når vi har tandpine, og at vi har varmt vand i hanen, når vi skal i bad. Hverdagen rummer nemlig et hav af små (og store) glæder, som vi meget nemt overser, fordi de er en del af den daglige rutine.

Vi har stadig brug for særlige dage i livet, hvor vi kan fejre en begivenhed, opleve noget nyt, eller have ekstra tid til hinanden. Men vi har mest af alt brug for en hverdag, hvor vi er i stand til at være nærværende og glæde os over alle de gaver, Gud rækker os igen og igen.

Det er vores ansvar at indrette hverdagen sådan, at den ikke bliver et langt maratonløb hen mod næste åndehul, men en daglig gudstjeneste til gavn for de mennesker, der omgiver os.

LM

Gavekort

Giv et års gaveabonnement på Budskabet 2015 til en anden – en oplagt julegave, som omfatter seks "pakker" i løbet af året.

Gavekortet koster kun kr. 160,- (normalt kr. 275,-)

Angiv navn, adresse og gerne mail-adresse på både giver og modtager til Luthersk Mission på mail: d1m@d1m.dk eller tlf. 48207664.

Så får du tilsendt et gavekort (som du giver til modtageren) og en faktura.

Og modtageren får Budskabet tilsendt i hele 2015 – med mulighed for at forlænge.

FOR TROEN

JESU GENKOMST – VERDENSVID OG LOKAL

EN PRÆDIKEN OVER MIKA 4,1-3

AF HENRIK HØJLUND

Det er Niels Larsen Stevns billede i Ranum kirke på Mors, du ser på næste side. Man kan se Jesus i skyerne. De, der bor i Ranum, vil kunne genkende detaljerne helt ned til skorstene og den slags. Det forestiller nemlig Jesu genkomst over Ranum by. Hvad er nu det?

Det er den store historie, der er vævet sammen med den lille. Hele verdenshistoriens endepunkt hen over en klat huse, der hedder Ranum. Hele verdenshistoriens forløb samles i den store skål, og så udspiller det sig lige hen over Ranum by.

Ikke fordi Stevns mente, at Jesu genkomst vil kunne lokaliseres til Ranum alene. Men fordi Stevns har fat i en meget vigtig bibelsk pointe: Jesu genkomst angår denne kon-

krete jord. Og det, der kommer efter Jesu genkomst, handler også om noget så konkret, at vi på en måde allerede kender det i dette liv.

Grænsesprængende profeti

Det er det samme, der er på spil i teksten fra Mikas bog i GT:

"Til sidst skal det ske, at Herrens tempelbjerg står urokkeligt højt over bjergene, knejsende over højene. Folkene skal strømme dertil, talrige folkeslag skal drage af sted og sige: "Kom, lad os drage op til Herrens bjerg, til Jakobs Guds hus; han skal vise os sine veje, og vi vil gå på hans stier. For belæringen udgår fra Zion og Herrens ord fra Jerusalem." Han skal skifte ret mellem talrige folk, fælde dom blandt mægtige folkeslag i det fjerne. De skal smede deres sværd om til plovjern og

deres spyd til vingårdsknive. Folk skal ikke løfte sværd mod folk, og de skal ikke mere oplæres til krig" (Mika 4,1-3).

Profeten Mika levede omkring 700 f.Kr. Nogle mener, at han kan have været en af Esajas' disciple. I øvrigt kan man også finde mange lighedspunkter i deres temaer. Teksten her er næsten helt identisk med Esajas 2. Det har fået nogle til at mene, at de begge to citerer en ældre profeti.

Profetien har netop det verdensvide og det lokale i sig. Begge dele. Det overjordiske og det jordiske.

Det jordiske og det lokale er til at få øje på: Tempelbjerget, Jerusalem, Zion. Det er steder, vi kan tage ned til den dag i dag. Men det overjordiske er der jo også: "Herrens tempelbjerg står urokkeligt højt over bjergene." Hvis det kun skal forstås jordisk,

er det lidt af en overdrivelse, for godt nok ligger Jerusalem og tempelbjerget 800 meter over havet, men det gør bjergene omkring nu også. Der er altså tale om noget grænsesprængende i billedet, noget himmelsk.

Det er, som om Tempelbjerget i Jerusalem nærmest svæver i Himlen. Det samme gælder ordene om folkeslag i det fjerne, der skal drage op til Jerusalem, og at Gud selv skal skifte ret mellem dem og fælde dom over dem. Det er ud over det normalt jordiske, det genkendelige.

Det smager lidt af Johannes' syn: "Og den hellige by, det ny Jerusalem, så jeg komme ned fra Himlen fra Gud, rede som en brud, der er smykket for sin brudgom. Og jeg hørte en høj røst fra tronen sige: Nu er Guds bolig hos menneskene, han vil bo hos dem, og de skal være hans folk, og Gud vil selv være hos dem" (Åb 21,1-3).

Der er noget grænsesprængende ved det, noget der går helt ud over det normale. Og alligevel er det de velkendte steder: Jerusalem – eller Ranum. Det er noget nyt i det gamle. Eller det gamle i noget helt nyt.

Verden og historien er Guds

Hvad handler det her om?

Det handler bl.a. om, at Gud vedkender sig sin verden. Den er molesteret af ond- ➤

Niels Larsen Stevns' billede i Ranum Kirke forestiller Jesu genkomst over Ranum by. Ikke fordi han mente, at Jesu genkomst vil kunne lokaliseres til Ranum alene. Men fordi Jesu genkomst angår denne konkrete jord.

Henrik Højlund; Jeg tror virkelig, at Bibelen åbner for det perspektiv, at det, der kommer, er på en måde meget jordnært, meget genkendeligt. Det tyder alle billederne i Bibelen på, billederne af den kommende verden

skab og død. Men den er stadigvæk Guds verden. I julen fejrer vi bl.a., at Gud vedkender sig sit skaberværk. Det er denne verden, han vil frelse. Gud råbte ikke bare sit frelsesbudskab ud over jorden i al almindelighed. Gud blev frelsen i egen menneskeperson på jorden.

Så Guds frelse er vævet sammen med historien. Guds frelseshistorie findes gennem verdenshistorien og i det enkelte menneskes historie. Gud fører sin frelseshistorie igennem med afsæt i noget helt konkret i denne verden, nemlig i et bestemt folk, på et bestemt sted.

Guds frelseshistorie er ikke sådan en tidløs sag, der ligesom kører eller svæver hen over det hele, som tidløse sandheder, der kan udsiges og gøres gældende hvor som helst, når som helst og gennem hvad som helst. Nej, sådan fungerer det ikke. Gud forbinder sin frelseshistorie med et konkret folks historie. Gud forbinder sig selv med dette folk, da han bliver født som en jødedreng.

Vi forstår simpelthen ikke Guds frelseshistorie uden dette folks konkrete historie. Vi finder ikke Guds frelse uden om det jødiske folks historie. Derfor er det vigtigt at prædike over GT. Ikke bare som et interessant historisk tilbageblik på en fjern fortid. Nej, simpelthen fordi vores frelse findes i dette

folks historie. Vi finder Guds vilje lige dér. Lige netop i den historie, han har ført i det folk, sådan som vi får den serveret i GT, har Gud vist, hvad han vil alle mennesker.

Han førte ikke frelsen til ende i og med det folk. Det var aldrig meningen. Sinaj-pagten, lovpagten, tempeltjenesten, ofrene i GT var ikke Guds endegyldige vej. Så ville frelsen jo kun være for det ene folk. Men Gud havde haft alle folk i tanke altid. Man kan meget tydeligt følge denne røde tråd i GT: at denne frelse ikke bare skal være for dette folk, men for alle folkeslag på hele jorden.

Så da Guds frelseshistorie fortættes i et enkelt menneske i dette folk, blev frelsen pludselig verdensvid. Så blev den pludselig for alle folkeslag.

Point of no return

Men de skal stadig komme til Jerusalem. Det er på en mærkelig måde stadigvæk lokaliseret til, at frelsen udgår fra Jerusalem: "Belæringen udgår fra Zion og Herrens ord fra Jerusalem."

Der er også noget med Tempelbjerget, der får det hele til at hænge sammen – det konkrete folk og sted og frelsen for hele jorden.

Tempelbjerget er det bjerg i Jerusalem, hvorpå templet blev bygget. Der står en anden helligdom der i dag, muslimernes

Klippemoskeen med den gyldne kuppel. Inde i Klippemoskeen er der en klippe fra tempelbjerget.

Ifølge GT er der tale om det samme bjerg, som Abraham skulle ofre Isak på, Morija bjerg. Her fandt der noget sted, som set i bakspejlet blev en generalprøve på det, der skete langt senere meget tæt ved, på Golgataklippen, da en anden far ofrede sin søn.

Denne gang blev der ikke råbt stop, som der gjorde ved Abraham. Der var ikke noget dyr, som kunne ofres i stedet for. Der blev kniven ført helt igennem. Ofringen blev fuldbyrdet. Det er frelseshistorien, der tager en afgørende vending – "Point of no return," som man siger om det sted i en historie eller en film, hvor der indtræder noget uafvendeligt, et sted hvorfra man ikke kan vende tilbage til det gamle sted.

Det er ikke muligt at vende tilbage fra denne ofring af Jesus til den gamle offerpagt. Derfor gælder kun ét offer: Jesu offer. Det er første afgørende skridt i den frelse, der føres til ende, når Tempelbjerget til sidst knejser over bjergene, og Jesus ses over Rannum og hele resten af jorden.

Verden bliver ny – via tempelklippen

Der er en ting mere om Tempelbjerget. Jøderne har en tanke om selve tempelklip-

Henrik Højlund, f. 1956

Sognepræst i Løsning og Korning

Formand for Evangelisk Luthersk Netværk

pen, som templet lå på, denne klippe inde i Klippemoskeen. De siger, at det er den klippe, som verden er grundlagt på. Det er grundstenen i hele kosmos. Offerklippen er grundstenen. Kosmos kunne kun bestå i kraft af Guds offervilje.

Det er kun, fordi Gud har været villig til at ofre den del af sig selv, som kaldes hans Søn, at verden har kunnet bestå uden at blive knust under ondskabens og dødens vægt. Offerklippen har ligesom holdt verden oppe.

Og offeret på klippen nær ved, Golgataklippen, redder verden og gør verden helt ny. Sådan at den gamle verden måske nok skal gå under, men den nye, der opstår, ligner den gamle til forveksling, bare ny og skøn, rensset, dugfrisk, uden fnug af ondskab og død. Byen Ranum i forklaret skikkelse. Byen Løsning i forløst udgave. Hvordan vil det se ud? Vil der stadig være en Vestergade derude? Mon dog, og så alligevel.

Jeg tror virkelig, at Bibelen åbner for det perspektiv, at det, der kommer, er på en måde meget jordnært, meget genkendeligt. Det tyder alle billederne i Bibelen på, billederne af den kommende verden. Det er jord og himmel, et nyt Jerusalem, vel-dækket bord osv. i skønhedens og glædens højeste potens. Det er genkendeligt, som

billederne i Bibelen viser det.

At bære på himmelhåbet kræver altså ikke af et menneske, at det er i stand til at svæve tre centimeter over jorden i de højere religiøse luftlag. Nej. En himmelhåbende kristen går med begge ben solidt plantet på jorden. En himmel-længselsfuld kristen planter et træ i dag, selvom han ved, at Jesus kommer igen i morgen, siger Luther. For det hænger sammen – det jordiske og det overjordiske. Gud vedkender sig denne verden så meget, at han skaber en ny himmel og en ny jord.

"Jeg frygter, at de kristne, som drister sig til kun at stå på jorden med et ben, også kun vil stå på et ben i Himlen," siger D. Bonhoeffer i en vielsestale.

Ikke indbildning, men tak

For at kunne tro som et kristent menneske bliver du ikke bedt om at kunne mobilisere en særlig indbildningskraft. Man hører af og til folk sige: "Jeg ville gerne kunne tro, som du gør det, men jeg har ikke det gen."

Men det kræver altså ikke særlige gener. Det kræver, at man lever sit liv på denne jord, i kærlighed til dette liv, i omsorg for dette livs glæder for sig selv og for andre, i taknemmelighed over dette livs gaver, og i taknemmelighed over Giveren af gaverne og glæden. I taknemmelighed til ham, der

gav den største gave, da han gav sig selv som et offer på Golgataklippen. Det offer, der vil forny hele verden. Det, der vil forny alt i dit liv. Udviske alt det gamle, alt det, der ikke er værd at gemme på eller huske. Men du selv – som den virkelige person, du er – *du* er i det nye.

En af de gamle kirkefædre fra det 4. århundrede siger sådan her: "Intet kan side-stilles med min frelses under: nogle dråber blod har fornyet hele universet."

Det har han jo i virkeligheden fra Paulus, som kunne sige det sådan her: "Alt består ved ham (Kristus) ... For i ham besluttede hele guddomsfylden at tage bolig og ved ham at forsones alt med sig, på jorden som i himlene, ved at stifte fred ved hans blod på korset" (Kol 1,17-20).

Så der er du og jeg i vores lille verden, i vores lille del af historien. Den del skal vi tage godt vare på. Den skal vi tage ansvar for, den skal vi tage imod med taknemmelighed, nogle gange med tårer. Og i den historie, som er blevet vores, skal vi vandre med den korsfæstede og opstandne Jesus foran os og bag os og i hjertet. Så er vi nemlig med, når han kommer og gør alting nyt.

FOR TROEN

RUNDKØRSLLEN

AF KARL YRI

Mit liv som kristen kan sammenlignes med en lang tur i en rundkørsel. En gang troede jeg, det ville blive en bjergbestigning, men det lykkes ikke for mig at finde vejen "ud af byen". Så indtil videre kører jeg bare rundt og rundt i den samme rundkørsel. Her møder jeg mig selv og mine egne spor gang på gang.

Jeg har været her før, tænker jeg, når jeg støder ind i Bibelens krav og dom over mit liv. Eller når Jesus bliver stor for mit hjerte: Her har jeg også været før. Her vil jeg gerne blive. Men der går ikke lang tid, før denne virkelighed er glemt, og jeg igen kæmper med mig selv.

Hvilke tanker gør jeg mig så på min tur i

rundkørslen? Jeg oplever ikke mig selv som et dårlig menneske, jeg skiller mig ikke væsentlig ud fra mængden, jeg snyder ikke i skat, kører ikke alt for hurtigt. Det er ikke det, som er problemet. Problemet stikker dybere: at jeg er *ond*, at mit hjerte er *ondt*. Det er, hvad Jesus har fortalt mig: "Thi fra hjertet udgår onde tanker, mord, ægteskabsbrud, utugt, tyveri, falsk vidnesbyrd og bespottelser" (Matt 15,19).

Mit onde hjerte havde nok ikke rigtig været et problem, hvis jeg ikke kendte Guds vrede. Både i tiden og i evigheden udelukker Guds vrede enhver form for fællesskab med mig, så længe min tilstand er, som den er. "Intet vanhelligt kommer derind, og det gør heller ingen, der øver afskyelighed og løgn," står der i Bibelen (Åb 21,27). Det bekræfter mig i, at jeg har et problem.

Hvordan kommer jeg videre?

Jeg bliver tit ked af det, når jeg møder denne virkelighed. Kan jeg ikke finde nogle kompromisser, spørger jeg. Kan vi ikke komme lidt væk fra disse mørke tanker om Guds vrede og mig og min ondskab og videre til det, vi alle ved; at "Gud er god", og at "Guds nåde er større end alt"?

Jo, jeg skal "videre". Men når jeg søger Guds ords vejledning til at "komme videre", bliver jeg gang på gang overrasket over den hjælp, jeg får.

For det første fastholder Bibelen mig i den selvforståelse, jeg har fået: at mit hjerte er ondt. Det gør den ikke for at trække mig ned i dyndet, men for at forhindre mig i at finde forkerte løsninger på det problem, jeg har i forhold til Guds vrede. Jeg skal jo lære mig at forholde mig til sandheden. Egne

Karl Yri, f. 1970
IT-konsulent
Fritidsprædikant i LM

"udveje" kan ikke hjælpe mig i den *virkelige* verden.

For det andet rækker Bibelen mig en hjælp, som strider mod al menneskelig sund fornuft og tankegang. Den rækker mig *evangeliet*.

Løsningen er ikke mig, men Kristus

Jeg troede, jeg havde brug for at blive lidt bedre, når jeg nu er ond. Det er jo sådan, jeg normalt løser mine jordnære problemer. Når jeg har handlet dårligt som far, ægte-mand eller kollega, trækker jeg lidt i land, beder måske om tilgivelse, og jeg forsøger at gøre det lidt bedre næste gang.

Jeg er så vant til at se løsningen på mine udfordringer og problemer ud fra mig selv, som en proces, at jeg slet ikke kan se evangeliet som relevant i min problemstilling.

I min verden handler løsningen om *mig*. Ikke om Gud. Jeg tænker, at hvis jeg nu bliver bedre, så bliver Guds vrede mindre. Men sådan er det ikke. Jeg kunne blive rigtig meget bedre, uden at Guds vrede blev ændret. Det er netop derfor, Gud blev nødt til at komme med sin egen løsning, evangeliet.

Evangeliet kan selv et barn forstå. Det handler ikke om mig, men om Jesus Kristus, Guds evige søn. Han blev født uden et ondt

hjerter for lidt over 2000 år siden. Da han var 30 år, blev han sammen med tusindvis af mennesker døbt i Jordanfloden. Det var Johannes Døber, som døbtte. Han døbtte mennesker, som var plaget af deres onde hjerte, og som gerne ville omvende sig og bekende deres synder.

Hvad laver Jesus her i Jordanfloden sammen med alle disse "almindelige" mennesker? Han havde jo ingen synd at bekende og ingen ondskab at omvende sig fra. Hvorfor agerer han så præcis som de andre og bliver døbt på lige fod med alle disse mennesker?

Jesus går ud i floden for at vise, at han nu som menneske er gået ind under min byrde. Han bekendte ikke sin egen synd, da han ingen havde, men han bekendte min synd som sin.

På den måde gik Jesus ind og tog min ondskab og alt det, jeg har gjort forkert, op på sine skuldre. Men det stopper ikke her. Han tager byrden med sig i tre vanskelige år, inden han Langfredag går ind under Guds vrede med denne byrde.

Konsekvenserne af på den måde at komme Gud i møde med hele verdens synd endte på et kors. Guds vrede ramte *ham*, fordi han bar *min* ondskab og synd, og derfor går jeg fri af denne vrede.

Jeg skammer mig ikke ved evangeliet

Jeg har fundet stor glæde i at spejle mig i apostlen Paulus, når jeg sådan kører rundt og rundt. Hvordan havde han det med Guds vrede? Han havde jo trods alt utallige kristnes død på sin samvittighed. Hvor fandt Paulus hvile?

Han siger det sådan: "For jeg skammer mig ikke ved evangeliet; det er Guds kraft til frelse for enhver, som tror, både for jøde, først, og for græker" (Rom 1,16f).

Paulus kendte til sin egen ondskab, skyld og skam. Det kan vi fornemme i hans kamp med tornen i kødet (2 Kor 12,7ff), i hans beskrivelse af sig selv i Romerbrevet 7 og i hans erklæring om sig selv som "den største synder" (1 Tim 1,15). Mon ikke det er i denne nød, Paulus nærmest råber til sig selv: "Jeg skammer mig ikke ved evangeliet"?

Her ønsker jeg at følge Paulus efter. Midt i min kamp og elendighed vil jeg fastholde evangeliets virkelighed. Det kan være, at rundkørslen bliver ved med at være mit livsvilkår til min sidste dag, men gennem hver drejning i livet, vil jeg følge Paulus efter og ikke skamme mig over evangeliet.

Thomas Sangill, f. 1981
Cand.polit.

ANDAGT

ET NYT STAMTRÆ

AF THOMAS SANGILL

Godt sagt;
Når jeg glemmer
evangeliet, bliver jeg
afhængig af de andres
anerkendelse

Timothy Keller

.....

“Men der skyder en kvist fra Isajs stub, et skud gror frem fra hans rod” (Es 11,1).

Vi ved, hvordan et stamtræ ser ud. Nederst er de ældste generationer, og længere oppe i træet kommer de nye generationer som grene på et træ. Men et stamtræ med et frisk skud – en ny generation – der gror frem helt nede ved roden, det er kronologisk set umuligt.

Men da Jesus kom til verden som en efterkommer af Isajs søn David, var stamtræet så at sige væltet: Davids kongedømme lå i ruiner. Romersk militær trampede rundt i Jerusalems gader, og Herodes boede i kongeborgen. Der var ikke andet end en indtørret træstub tilbage.

Jesus kom som en konge, men ikke for at

bygge videre på et jordisk kongedømme fra et slot i Jerusalem.

Jesus kom som et rodsrud for at oprette et helt nyt kongedømme. Et kongedømme for dem, der har erkendt, at deres liv ligger i ruiner. Erkendt, at her er der ikke noget at bygge videre på. Erkendt, at stammen er knækket, at træet er væltet og nu ligger og rådner op i undergangens dynd.

Jesus kom som et skud fra den tørre jord for at overvinde døden og skabe nyt liv i fællesskab med sig.

Og til de væltede træer, der i fortvivlelse råber til ham, fordi de har indset, at uden ham er alt håb ude – til dem lyder ordene fra Jesus: “Jeg er vintræet, I er grenene” (Joh 15,5).

PRÆDIKANT -VÆKKELSE

AF HANS ERIK NISSEN

Forkyndelsen er til debat. Der siges meget godt og rigtigt, som ikke mindst vi prædikanter bør tage ved lære af. En givende forkynder bliver ikke ved at være givende, hvis han slår sig til ro med, at hans forkyndelse er, som den skal være.

Men alt skal ikke være ransagelse. Der skal også være en hvile i tjenesten. Hver for sig skal vi tjene med det, Herren har givet os. Vil en forkynder forvalte et pund, han ikke har fået, kommer der noget anstrengt ind i kaldet, og glæden i opgaven mistes.

"Der sker så lidt," siger man. Er det rigtigt? Ved afslutningsmødet af en missionsuge sagde formanden blandt andet: "Nu har vi igen holdt missionsuge uden at have nået

dem, vi så gerne ville nå." Da han var færdig, rejste en i forsamlingen sig og sagde: "Jeg vil gerne sige, at jeg er kommet til tro i denne uge."

Og sådan er det: Igen og igen er der nogle, der kommer til tro. Den dag, det ikke sker, er det bare et spørgsmål om tid, før der ikke længere er nogen at prædike for.

Vi må også spørge: Er det "lidt", at troen næres gennem forkyndelsen, så et Guds barn bevares på rejsen til Himlen? Hvordan det går, når en kristen ikke kommer og hører Ordet forkyndt, er der desværre mange ulykkelige eksempler på.

Det helt store flertal af Guds børn bevares gennem vor forkyndelse, så der sker store ting iblandt os. Der er grund til at omslutte vore forkyndere med taknemmelighed, kærlighed og forbøn.

I anledning af Budskabets 150. årgang genoptrykkes enkelte artikler fra historiens løb, denne gang en tankevækkende artikel fra 2004 af Hans Erik Nissen.

Efter nogle år som præst i folkekirken blev han forstander på LM's højskole (LMH) fra 1970 til 2003. Ved siden af disse opgaver har han virket – og virker stadig – som en meget værdsat forkynder – også uden for landets grænser.

Budskabets målgruppe er bred: alle, der ønsker fordybelse i den kristne tro. Men en del af læserne formodes at have diverse forkynder- eller lederopgaver. Derfor har en del af artiklerne i Budskabet – som denne – handlet om kommunikation, forkyndere og forkyndelse.

Godt, men tørt

Tænker man sig, at denne verden står en rum tid endnu, og vores forkyndelse skal indgå og vurderes i en større sammenhæng, hvad vil man så sige om den?

På den positive side vil man fremhæve dens binding til Ordet. Der er megen god bibeludlæggende og forklarende forkyndelse. Til det negative hører forkyndelsens manglende jordforbindelse. Forkyndelsen har mistet meget af sin menneskelighed. Den er blevet for teologisk i teoretisk forstand. Som jeg hørte en udtrykke det om en forkynder, der bestemt er værd at høre på: "Det er godt, men hvor er det tørt!"

Vidnesbyrdet mangler

Det er utroligt, hvor præcist et billede vi kan tegne af Paulus. Om nogen er bibelud- ➤

FOTO: SXC.HU

**Lad der nu ikke
komme følelser
imellem jer!**

*Vi kan ikke forestille et ægteskab uden følelser.
Det samme gælder det åndelige liv. Følelserne hø-
rer med – men det er ikke dem, troen afhænger af.*

læggende teolog, er det ham. Hvis vi ikke havde haft Apostlenes Gerninger, ville vi alligevel få et indgående kendskab til ham som person gennem de knapt hundrede sider, hans breve fylder. Han talte og skrev som et vidne.

Nogle af de prædikanter, jeg husker bedst fra min ungdom, var vidner, når de stod på

prædikestolen. Det var de på mange og forskellige måder. De oplevede noget med Gud i livets hverdag og i mødet med Guds ord, og det klang med i deres forkyndelse, så vi tilhørere mærkede Gud som en virkelighed, der griber konkret ind hverdagen eller levendegør og rækker et ord, som bringer lys ind i alt det svære. Gennem deres

forkyndelse fødte de en længsel i vore hjerter efter at leve samme liv med Gud, som vi fornemmede, de levede.

Man må ikke føle noget

Misbrug ophæver ikke ret brug. Nogle kristne kommer ind under følelsernes tyranni, og det er frygteligt, men der er også en fare

Hans Erik Nissen, f. 1938

Valgmenighedspræst

Tidl. forstander på LMH

til modsat side. Det gælder både i menneskelivet og i det åndelige liv. Jeg vil aldrig til et brudepar sige, at de ikke må føle noget over for hinanden. Tværtimod, jeg ønsker dem stærke og rige følelser! Dem kan man nemlig godt have uden at bygge sit ægteskab på dem.

Sådan er det også i det åndelige liv. Den guddommelige verdens nedslag i et menneskehjerte sætter sit præg på hele mennesket. Hverken tanke, følelse eller vilje forbliver uberørt. Det er en af forkyndelsens opgaver at lede dette ind i et sundt spor.

Det sker gennem den personlige prædiken, hvor prædikanten bliver en model for sine tilhørere. De skal ikke være kopi af ham og gå i hans sko, men de skal følges med ham på vejen. Det er derfor, Paulus siger til filipperne: "Brødre, vær mine efterfølgere! Og agt på dem, der vandrer efter det forbløde, I har i os."

For år tilbage var den nu afdøde norske bibelskolelærer Øivind Andersen i USA, hvor han prædikede i en af de norsktalende menigheder, hvor der udbrød vækkelse. Nu var det gode præster, der var hyrder for menigheden, og Øivind Andersen undrede sig over, at vækkelsen kom i forbindelse med hans prædiken.

Han syntes ikke, der var forskel på hans

og præsternes forkyndelse. Men en af tilhørerne sagde til ham: "Der er forskel. Din forkyndelse er mere menneskelig." Den udtalelse tog han med sig i sin fremtidige tjeneste.

Forkyndelse med åndskraft

Det er alene Helligånden, der giver forkyndelsen gennemslagskraft. Derfor må en prædikant leve i stadig bøn om og stadig modtagelse af Helligånden. Uden ham bliver der hverken overbevisning om synd eller nåde. Der bliver heller ikke glæde, for sand glæde er Åndens frugt.

Men det er svært for en prædikant at leve i Åndens kraftfelt, hvor der ikke bliver plads til ham selv. Et liv i Åndens fattigdom opleves ydmygende for kød og blod.

En ældre forkynder fortalte ved et prædikantmøde, at hans allerførste prædikenrejse havde været den mest velsignede, og som grund angav han, at han dengang var så lille og hjælpeløs og totalt afhængig af Den hellige ånd. Et tankevækkende vidnesbyrd: Guds kraft fuldkommes i vor magtesløshed. Hvad sker der så med Guds kraft, når vi mere eller mindre kan selv?

En forkynder må leve i stadig bøn om åndskraft ind over sin forkyndelse. Der er en sammenhæng mellem at få det og Hel-

ligåndens virke og gerning i hans liv som helhed. Er han ikke drevet af Ånden i hverdagen, kan han ikke forvente at være det på prædikestolen.

Ånden må føre ham ind i opgøret med synden i hans eget liv og ind i kampen for renhed og hellighed, så han i både ord og gerning er et levende vidne om sin Frelser. Kampen vil give ham erfaringer, der beriger hans forkyndelse og vil gøre ham i stand til at hjælpe andre, der står i samme kamp.

Må Herren give os prædikanter, som kan føre os fra en teoretisk kristendom til et levende kristenliv. Der er i dag hunger og tørst efter selv at gøre åndelige erfaringer i livet med Gud. Meget afhænger af, om vi prædikanter er i stand til at imødekomme den. Vejen dertil er også for os prædikanter personlig vækkelse og fornyelse. Vi må åbne os for Helligånden, som vil føre os ind i et liv tættere sammen med Gud.

TROENS UDVIKLING I LIVSFASER

AF ALLAN GRAUGAARD NIELSEN

"Barnetro er et kært lille minde, man har gemt på fra sin barndom. Men sådan er der jo ingen, der kan tro i længden. I længden vil troen enten vokse og modnes sammen med den øvrige livsmodning, eller også vil den med største sandsynlighed dø."

Det var indledningen til en prædiken, jeg engang hørte om den kongelige embedsmand, som kom til Jesus og bad om helbredelse for sin syge søn (Joh 4,47-53). Jesus var i første omgang afvisende, men manden insisterede på, at Jesus skulle følge med ham. Men han fik kun et ord: "Gå hjem, din søn lever." Manden tog ham på ordet og gik – og erfarede, at et ord fra Jesus er nok.

Det kan ses som et komprimeret billede

af tro i udvikling. Manden kom med tiltro til Jesu magt. Han gik i tro på, at Jesu ord holdt stik. Og beretningen slutter med at fortælle, at han og hele hans husstand kom til tro.

Der var en bevægelse i troen. Den begyndte i et råb om hjælp og bevægede sig frem mod afklaring. Evangelierne har flere af den slags beretninger, for det her er vigtigt. Jesus ledte med stor sjælesørgisk sans mennesker dybere ind i troen. Vel vidende, at troen ikke én gang for alle er givet. Den er levende og dynamisk, altid i bevægelse, altid undervejs, en vandring mod målet. Martin Luther kunne sige om troen: "Den er en levende og virksom ting, som lever og bevæger sig med kraft."

Modsigelse

Det hører med til historien, at troen be-

væges og modnes af modsigelse. Jesu tilsyneladende modvilje kan ses som udtryk for det modtryk, troen har brug for for at kunne vokse. En tro, der er gået gennem mørke, storm og fortvivlelse, er en modnet tro, som tåler et stærkere stød næste gang. Anfægtelse og tvivl er ikke noget, vi for enhver pris skal sikre os imod. Lina Sandells dristige linjer er velkendte: *Han, som har for mig en faders hjerte, hver en dag han også sende vil mig den del, jeg får af fryd og smerte, som han ser, jeg trænger til.* (Sange og Salmer nr. 79)

Det indebærer en risiko. Det kan ske, at mennesker overgiver sig til fortvivlelsen og vantroen. Men Gud løber den risiko, for ellers ville troen gå i stå og i længden dø en stille død.

En tro, der er gået gennem mørke, storm og fortvivlelse, er en modnet tro, som tåler et stærkere stød næste gang. Anfægtelse og tvivl er ikke noget, vi for enhver pris skal sikre os imod.

FOTO: CLAUDMEY

Barnetro er udtryk for en enkel og barnlig tillid til Gud. Men barnetroen må modnes, og det kan ske gennem livets storme og modsigelser.

Lina Sandell beskriver barnetroen fint i sin enkle salme *Ingen er så tryk i fare*, bl.a. i strofen: "Om han tager, om han giver, samme fader han dog bliver." Det er udtryk for en helt personlig erfaring. Dér var hendes tro nået til, efter at hun havde set sin far falde overbord og drukne og kort efter havde mistet sin mor og en søster.

Barnetro – at komme til tro

Men vi bør begynde ved begyndelsen: Første fase af troens udvikling er dens tilblivelse. Hvordan går det til, at et menneske kommer til tro?

Det siges der rigtig meget om i Bibelen.

Alligevel ved vi det ikke, for det er altid et Guds under. Det er det spændende ved det.

Der er fortællingen om mødrene, som kommer til Jesus med deres børn, og Jesus velsigner dem. Det er et billede på, hvordan små mennesker kommer til tro. De kommer til Jesus. De bliver båret derhen. I den lutherske kirke bruger vi den fortælling til at forklare, hvad dåb er for noget. Det er en del af vores kirkes tro og lære, at Gud skænker det lille barn troen i dåbsgave. Så barnetroen begynder her. Hvordan det siden går den, afhænger af, om og hvordan barnet oplæres i troen.

En anden beretning om at komme til tro handler om Paulus. Den begynder med fari-sæeren Saulus, som møder Jesus. Saulus er i færd med at forfølge de kristne, for de er

fulde af løgn, mener han. Men pludselig står han selv over for den levende Jesus. Der begynder hans trosrejse.

Hermed har vi allerede to svar på, hvordan et menneske kommer til tro:

1. Vi vokser lige så stille ind i den tro, som Gud har lagt ind i vores hjerter.
2. Det kan ske, at Jesus standser os på vores egne vilde veje.

Men alle har *deres* variation af en trosrejse. Også indgangen til den. Her går det ikke an at opstille firkantede regler. Gud sprudler af fantasi, hvad det angår, og han lader hvert menneske være helt sin egen. Derfor: Hvis du befinder dig et eller andet sted i troens landskab, så til lykke med det! Og god rejse. Måske har du endnu ikke helt sluppet din barnetro. Nogle gør det aldrig. Men det er meningen, vi skal vokse. Troen er en rejse >

Gudsbillede; Selv om vi vil foretrække at sige, at vores billede af Gud er blevet til efter moden overvejelse, gennem studier af Guds ord og ved Helligåndens vejledning, så er sandheden mere sammensat

– fra barnetro til ungdomstro til voksentro – og til moden tro, fuld af livserfaring.

Barnetroen må gå til grunde

Norske Gunnar Elstad har i en af sine bøger en fornøjelig beskrivelse af tro, der går til grunde: "Mange har for vane at angribe kristendommen uden at vide, hvad de angriber. De konstruerer deres egne tankebygninger, kalder dem for kristendom og fyrer løs på dem med alle argumenter og konstaterer tilfredse, at tankebygningerne er faldet sønder og sammen. Midt i glædesrusen overser de, at den egentlige kristendom består. Skuddene var rettet mod nogle billige kulisser. De ramte ikke det, de egentlig var på jagt efter. En troende, der kun ser ruindyngen og tror, at det er kristendommen, der er faldet, får det svært. En, der er klar over, at det er sammenstyrtede kulisser, tager det ganske roligt."

Beskrivelsen kan godt bruges om barnetroen, som før eller siden i voksenlivet vil få problemer. Alt for mange lærte som barn, at Gud er sådan en, der beskytter os imod smerte og ulykke. Det billede *må* gå i stykker, for smerten kommer før eller siden. Da er det en skæbnestund i et menneskes liv. Nogle forkaster kristendommen her, fordi den ikke holdt i livets malstrøm.

Andre forkaster deres egen drøm om Gud som en beskyttelse mod smerte og giver sig i stedet til at spørge efter, hvad *Gud* lærer os om livet.

Kaj Munk har en fornøjelig kommentar i forordet til sin selvbiografi *Foråret så sagte kommer*: "En pen er et ustyrligt apparat. F.eks. skriver jeg et sted i bogen, at da jeg var i overgangsalderen, døde Gud for mig. Det er ikke rigtigt. Den, for hvem Gud har levet, dør han aldrig helt for. Lå Gud end som lig i et af mine hjertekamre, i de andre færdedes han stadig. Et menneske kan være både fritænker, hedning og gudfrygtig på én gang. Det første er jeg i hvert fald ikke mere, de andre to ..."

... Ja, det er så en anden historie, og den handler om tro i bevægelse. Men sætningen: "Den, for hvem Gud har levet, dør han aldrig helt for," minder os om, at vi bærer vores billeder af Gud med os gennem livet. Selv for den, der opgav at gå på troens vej, ligger de klar til brug i påkommende tilfælde. Her er vi inde at røre ved de personlige forudsætninger for at leve i tro.

De personlige forudsætninger

Hvordan går det til, at vi lander så forskelligt i troens verden? Hvorfor opbygger nogle et skræmmebillede af Gud, mens andre

opbygger gode billeder af Gud, som de kan hvile i og hente styrke fra i resten af deres liv? Cecil Bødkers fortælling om drengen Tinus illustrerer det godt.

Tinus skal til julefest i frk. Linds Asyl. Men træet, som de har glædet sig så meget til, viser sig at være en springstøtte, der har fået stoppet grangrene i hullerne. Det siger Tinus noget ærligt og noget skuffet om, som fornærmer frk. Lind, og hun bliver vred. "Hun slog ham ikke. Hun havde et våben i baghånden, som han ikke havde ventet, hun brugte Jesus. 'Jesus kan ikke lide dig mere,' sagde frk. Lind og klemte hans arm. 'Du har gjort Jesus ked af det.'"

"Rækkevidden af den forseelse ramte Tinus som en lammelse, og han holdt pludselig op med at stritte imod. Tinus blev låst inde under trappen. Der lugtede ligefrem af vrede derinde. Der var noget sært forkert ved, at man skulle lade, som om et juletræ var rigtigt, når enhver kunne se, det ikke var det. Tinus syntes, det var ligesom et forsøg på at snyde Jesus. Men hvis Jesus holdt med frk. Lind? Blev Jesus glad af, at Tinus sad her? Tankerne skubbede hinanden frem og tilbage inde i hovedet på Tinus, og jo længere han sad der, des mere sikker blev han på, at Jesus ikke kunne lide ham. Men han kunne også mærke, at han heller ikke

Allan Graugaard Nielsen, f. 1951

Sognepræst i Vor Frelzers Kirke, Aalborg
Forfatter til flere bøger, bl.a. *Menneske og kristen – vandringer i sjælens og troens landskab*

så godt kunne lide Jesus mere; Jesus kom til at ligne frk. Lind for meget, og hun kom ikke og lukkede op, før de skulle hjem. Og da havde de andre pakket gaver ud." (Cecil Bødker)

Det er en grusom historie om, hvordan man kan ødelægge et barns billede af Jesus. Men sådan har hvert barn *sin* fortælling om, hvordan billedet af Gud blev til, formet af erfaringer, det gjorde undervejs. Så selv om vi vil foretrække at sige, at vores billede af Gud er blevet til efter moden overvejelse, gennem studier af Guds ord og ved Helligåndens vejledning, så er sandheden mere sammensat: Vi har tusind personlige forudsætninger for at være netop der, hvor vi er, på vores trosrejse.

Moden tro og Åndens virke

Hvordan går da udviklingen mod en moden tro? Den går for det første via erkendelse af, at her på jorden kommer vi ikke ud over at have et stykkevist og personligt præget billede af Gud. Den modne tro griber efter noget, der ikke forandres. Men jo længere man har levet med troen, ved man, at selve "grebet" er præget af mange personlige nuancer. Det er en befriende erkendelse, for det gør, at Gud bliver ved med at være Gud, uafhængig af hvor jeg lige nu befinder mig

på min trosrejse.

Umoden tro røber sig i skråsikkerhed. Moden tro røber sig i ydmyghed. Det er ikke det samme som at relativisere sandheden. Det relativiserer måske vores egen *oplevelse* af sandheden, men ikke sandheden selv.

Jeg er klar over, at det kan lyde som et alvorligt angreb på Helligåndens virke, hvis vi påstår, at tro formes af personlige behov. Hvor meget plads levner det til den lutherske lære om, at Gud er troens kilde, og den bibelske lære om, at troen kommer af det, der høres?

Men der er ikke noget uluthersk i at erkende, at mennesket i bund og grund er religiøst. Ej heller, at ingen af os har andet end brudstykker af et færdigt billede af Gud. Da er der ikke noget overraskende i, at de brudstykker af et billede af Gud, som faktisk lejrer sig i et sind, er dem, der fødes af personlige erfaringer.

Vi mærker et behov, spejder mod Himlen og får øje på noget, der kommer vores trængende behov i møde. Andre gange lytter vi til Ordet og får brudstykker af et sandfærdigt billede af Gud. Der dannes et billede i vores sind, sammensat af begge dele, vores egne drømme om Gud og Helligåndens åbenbaring af Gud.

Det er derfor, det er så vigtigt at lade sig

fylde af Guds ord. Helligånden taler altid sandt om Gud. Alligevel kommer vi aldrig dertil, hvor vi kan sige, at nu er mit gudsbillede rensset for al personlig tilsnit. Ikke mens vi er her. Når vi engang skal nå til at erkende Gud fuldt ud, vil vi blive slået af overraskelse over, at noget kan være så strålende skønt.

Undervejs dertil er der meget visdom i at lytte til den ukendte digter, der skrev om sin trosrejse:

Engang bar jeg troen.

Holdt den fast med anspændt hånd.

Viste den frem som noget, jeg ejede.

Talte om den som en sag.

Indtil jeg mistede grebet. Og forstod,

at det at tro er ikke at mene,

men at leve i Guds mening. Tro

er ikke at have fundet, men at være fundet

og i samfund med Kristus. Nu bærer troen mig.

Om forfatteren; Han skriver med indsigt og dygtighed

AF FLEMMING HARPØTH MØLLER

Tilgivelse er ikke for tøsedrenge

Flemming Bak Poulsen

LogosMedia, 2014

220 sider, kr. 199,95

Hvad er tilgivelse, og hvad vil det sige at tilgive? Hvoraf kommer det, at nogen mennesker har svært ved at tilgive, mens det tilsyneladende falder andre lettere – og hvilken rolle spiller Guds tilgivelse i den sammen-

hæng? Hvordan tage skylden alvorligt og samtidig tilgive?

Det er nogle af de vigtige spørgsmål, Flemming Bak Poulsen (FBP) tager op i sin bog.

Skyld og tilgivelse – det at kunne tilgive og at være villig til at tage imod tilgivelse – er helt afgørende i vores relationer til hinanden. Af samme grund er bogen relevant for os alle, og man kan dårligt komme af sted med at læse bogen uden at spejle sit eget levede liv i den.

Som undertitlen beskriver, er bogen "en dialog mellem psykologi og teologi" om tilgivelse. Psykologien kan tale om tilgivelse som ambivalens imellem kærlighed og had og som det at adskille handlingen fra den handlende. Jesus sagde: "Elsk jeres fjender, og tilgiv, fordi I selv er blevet tilgivet." – To vidt forskellige tilgange til tilgivelse.

Sjælesørgerisk indsigt

Bogen er skrevet ud fra den grundopfattelse, at vi har brug for begge tilgange til forståelse af tilgivelsen. Samtidig viser FBP, at Guds tilgivelse sprænger rammerne for den måde, vi formår at tilgive hinanden på. Inden for psykologien giver det god mening at tale om tilgivelse som kærlighed, der rummer hadet. Teologien

handler om en Gud, hvis kærlighed *overvinder* hadet.

FBP skriver med indsigt og dygtighed. Han benytter sig af stof fra både psykologer, filosoffer, teologer m.fl., ligesom han inddrager velvalgte eksempler fra menneskers liv om skyld, tilgivelse og forsoning. Han skriver med sjælesørgerisk indsigt og giver en god beskrivelse af begreber som skyld, skam, tilgivelse, soning, forsoning, benådning m.fl.

Bogen er udstyret med et fyldigt noteapparat. En del af noterne er ganske lange og informerende, og de er med til at perspektivere bogens pointer.

Tilgivelse er et relationsbegreb – noget, som sker mellem mennesker. FBP argumenterer overbevisende for, at tilgivelse og forsoning ikke må adskilles. Tilgivelse er en proces, som naturligt må have forsoningen mellem mennesker som mål.

Et enkelt kritikpunkt til denne meget velskrevne bog kunne være, at begrebet "selvtilgivelse" indføres stort set uden at blive behandlet eller problematiseret. Det kunne have været velgørende at få en psykologisk – og ikke mindst en teologisk vurdering af dette begreb.

Om bogen; Den er særdeles nyttig, når det handler om at forstå, hvordan Ordet høres og mennesker reagerer

AF JENS OLE CHRISTENSEN

Krigen 1914-1918 - og hvordan den forandrede verden

Henrik Jensen

Kristeligt Dagblads Forlag

284 sider, kr. 249,95

Min første tanke, da jeg så denne bog, var, at den vist måtte være et opkog af Henrik Jensens to store bøger *Ofrets århundrede* og *Det faderløse Samfund*. Og at den sikkert bare var udgivet nu for at få del i noget af indtjeningen i anledningen af jubilæet for Første verdenskrig.

Og o.k. – der er gentagelser fra de to bøger. Men faktisk på en måde, så fedtet er skåret fra og det næringsrige kød er tilbage. Først og fremmest er Henrik Jensen en skarp iagttagere, som medrivende og med indsigt fortæller historien om krigen og de følger, den fik for vores måde at tænke og leve på som europæere.

Dermed fortæller den meget om os selv og om de mennesker, vi forkynder evangeliet for. Den er ikke en nødvendighed at læse for en forkynder og leder – det er stadig vigtigere at kende sin bibel, leve i bøn og bo i evangeliet. Men den er særdeles nyttig, når det handler om at forstå, hvordan Ordet høres og mennesker reagerer. For særdeles meget af det, vi fedter rundt i, har sine rødder i den katastrofe, Første verdenskrig var. Også for os danskere, selv om vi ikke var direkte i krig.

Nogle eksempler:
Sekulariseringen tog fart efter Første ver-

denskrig: Ikke mindst fordi tanken om en god og almægtig Gud blev udfordret af krigens ufattelige rædsler.

Psykologiens rolle blev ændret: Før krigen kendte man kun enten psykisk sunde mennesker eller de direkte sindssyge. Men hjem fra krigen kom millioner unge mænd, som lå i et mellemrum mellem at være syge og sunde: De havde granatchok, havde traumer og var socialt handicappede. De europæiske regeringer søgte en forklaring og behandling, og den østrigske læge Sigmund Freud leverede varen. Psykoanalysen overtog langt på vej kristendommens rolle i verden, og den moderne terapikultur var skabt (s. 157).

Balancen mellem kønnene blev forskubbet: For de svækkede unge mænd, der kom hjem fra krigen, mødte en generation af kvinder, der havde fundet ud af, at de kunne klare sig selv. Der blev sat et kulturelt vilkår, som vi lever med i dag.

Meget andet kan nævnes; men gå selv på opdagelse i en generation, der som de første oplevede, hvad der siden har fulgt alle voksne: Oplevelsen af at være opvokset i en anden verden end den, vi lever i lige nu. Vi er alle "indvandrere" i vores tid!

Det er et vilkår, som forkyndelse, sjælesorg og menighedsliv må forholde sig til.

Om bogen; Anden del af bogen vil for mange unge være en guldgrube

AF ANDREAS K. IPSEN

Multiværktøj for bibelbrugere

Michael Agerbo Mørch, Peter Hjorth Vindum og Andreas Wind

LogosMedia, 2014
200 sider, kr. 99,95

De tre unge forfattere Michael A. Mørch, Peter H. Vindum og Andreas Wind har rakt en hjælpende hånd til de mange unge kristne, der dagligt kæmper med at få læst i Bibelen.

Med bogen *Multiværktøj for bibelbrugere* har forfatterne tre mål: vise hvorfor, det er vigtigt at læse i Bibelen, give en grundlæggende indføring i Bibelen, og sidst men ikke mindst forære læseren en perlerække af konkrete metoder til bibellæsning, som man kan kaste sig over fra dag et.

Dette praktiske sigte med bogen kulminerer i de atten bibelstudieoplæg, som findes i bogens appendiks.

Praktisk og anvendelig hjælp for unge

Bogen fungerer rigtig godt i anden del, hvor det er den praktiske applikation, der er i fokus. Her præsenteres en lang række metoder til bibellæsning, som også erfarne bibellæsere kan få glæde af. Forfatterne har desuden indsamlet en række opmuntringer og gode råd fra erfarne bibellæsere, som man kun kan blive inspireret af at læse. Denne del af bogen vil for mange unge være en guldgrube.

Bogens første del vil vise, hvorfor bibellæsning er vigtig, samt give et overblik over Bibelens bøger, og hvad man skal være opmærksom på for at forstå dem rigtigt. Dette bliver gjort på en teologisk solid facon, men i en bog af så beskeden længde kan det ikke undgåes en gang i mellem at virke

en anelse overfladisk. F.eks. bliver temaet "lov og evangelium" gennemgået på halvanden side. Meget små sider! I forhold til bogens målgruppe gør forfatterne dog ret i at holde denne del af bogen på et introducerende niveau. Desuden er bogens mange forklarende og opsummerende bokse en stor hjælp.

Enkelte gange går den kortfattede stil dog ud over forståelsen. På et tidspunkt bliver læseren opfordret til at holde øje med tre elementer i læsningen af GT: Personerne, problemerne og løsningerne. Dette lyder rigtig godt, men jeg savner et eksempel på en konkret applicering. Et andet sted nævnes en række (i øvrigt gode) råd til læsning af Ordsprogenes Bog. Et af disse råd lyder: "Ordsprog, der afspejler datidens kultur, har brug for mere end én oversættelse for at blive forstået." Med bogens målgruppe in mente kunne dette godt trænge til en udbygning.

Alt i alt er *Multiværktøj for bibelbrugere* en tiltrængt bog, hvor mange unge kan hente praktisk og anvendelig hjælp til bibellæsningen samt en grundlæggende viden om Bibelen.

Om bogen; Der er god balance mellem undervisning og appel til at tage imod Guds gave

AF PETER KRAK

Brev fra Gud – prædikener over episteltekster til første tekstrække

Frede Møller

Lohse, 2014

320 sider, kr. 299,95

Det kan føles som en stor mundfuld at læse en prædikensamling for et helt kirkeår igennem på én gang, men det har været berigende at opleve sammenhængen i kirkeårets tekster. Når en præst som Frede

Møller er tro over for teksten og virkelig lader den få lov at tale selv, erfarer man, at han kommer rundt om rigtig mange sider af Guds ord.

I bogens forord står der, at det er dejligt at få et brev og mærke, at der er en, der har tænkt på mig og har noget væsentligt, jeg skal høre. Sådan må vi læse brevene i NT. Selv om de er skrevet af mennesker til menigheder i en anden tid, er de samtidig breve fra Gud til os. Det præger også prædikenerne i denne bog, så de adresseres til os som Guds ord talt ind i vores tid.

Frede Møller udlægger epistelteksten, så der trækkes en linje til søndagens evangelietekst. Undertiden fylder evangelieteksten meget i prædikenen, men samtidig erfarer man overensstemmelsen mellem de fire evangelier og epistelteksterne. Mange af teksterne er skrevet af Paulus, og meget ofte nævner Frede Møller Paulus' egen omvendelse, hvor han indså, at man ikke kan samle point hos Gud. Herefter var det nåden alene som en gave fra Gud ved Jesu død og opstandelse, der kom til at præge hans liv og det, han skrev.

Undervisning og appel

Der er mange gode eksempler i prædikenerne fra litteratur og kunst, fra rejser og

egne erfaringer fra mange år som præst. Der er god balance mellem undervisning og appel til at tage imod Guds gave. Vi møder både advarsel mod falsk lære og vejledning i livet som kristen. Vi hører om både frelse og fortabelse. En rød tråd i Frede Møllers prædikener kan sammenfattes i et citat fra 2. søndag efter påske:

"For det første: Tag imod dette ord! Ordet om ham, der skænker os alle gode, fuldkomne gaver, og da ikke mindst den gave, som hedder Jesus Kristus. Lad Ånden få lov til at virke, så du ser dig selv som en synder, der har behov for den frelse, den retfærdighed, som kommer med Kristus, som har knust verdens fyrste, da han gik i døden for vores skyld.

For det andet: Lad dette ord få lov til at virke, så det skaber et nyt liv i dig. Et helligt liv og levned. En ny måde at være på. Så det bliver kærlighed og godhed, som fylder, i stedet for urenhed og ondskab."

Jeg kan varmt anbefale bogen – både til egen opbyggelse og til inspiration til forberedelse af andagter og prædikener. Den giver lyst til at komme til gudstjeneste på søndag.

Om bogen; Den er relevant for både forældre og voksne i menigheden, som vil være en aktiv medspiller i at bevare de unge i det kristne fællesskab

AF MIRIAM MYHRE

Når troen bliver for trang

Rob Parsons

LogosMedia, 2014

144 sider, kr. 149,95

Det er egentlig en mærkelig titel – og heller ikke identisk med den oprindelige lange engelske titel. For mig at se er essensen i bogen ikke, at troen bliver for trang for nogen – men mere, at troen bliver *fortrængt* af mennesker, traditioner, fordomme etc.

Min interesse var vakt allerede ved læsning af den første side i bogen. Her refererer Rob Parsons en menighedsleder, som svarer på, hvad hans største frygt er: "at mine børn kommer til at hade Gud på grund *af mig*."

Det er i sandhed noget, jeg kan "frygte med på". Som mor til tre, som jeg tager med til gudstjeneste og sender i kristen friskole og nu også i juniorklub, tænker jeg: Bliver det til liv og frelse for dem? Eller får de for meget? Vil de vende sig imod Jesus og hans frelse og troen på ham pga. tilvæning til budskabet, så det bliver ligegyldigt, eller fordi de ser, at de voksne (os som forældre og alle dem, de møder i de forskellige kristne sammenhænge) skuffer og ikke selv lever op til budskabet?

Bekymringerne er mange, og hvor har det været godt at læse en bog, som tager bekymringen alvorligt og italesætter den.

Relevant for forældre og andre voksne

Kapitlerne har overskrifter, der viser, hvad der ifølge forfatteren kan være med til at "trænge" vores børn væk fra det kristne fællesskab og dermed ofte fra Gud. "Lad småtingene ligge," hedder et kapitel eksempelvis.

Rob Parsons har mødt en fyr, som forlod

kirken og Gud, da han begyndte at leve et vildt liv ..., og hvad bestod det vilde liv så i? At han bl.a. fik en piercing i underlæben. En anden fyr blev afvist ved indgangen til en kirke, fordi han var usoigneret og havde bare fødder – lykkeligvis tog en af de ældste i menigheden sine sko og strømper af og sagde, at de kunne sidde sammen.

Fortravlethed, kynisme, hykleri, dømmesyg og tilvæning er andre omstændigheder eller tilbøjeligheder, som kan være med til, at vores unge forlader menigheden. Det er der ikke så meget nyt i – ulykkeligvis. Men det positive ved denne bog er, at forfatteren tager livtag med disse tilbøjeligheder og kommer med konkrete forslag til, hvad vi som forældre eller voksne kan gøre.

Vi må forberede dem på skuffelsen over andre, over dem selv og over Gud og så forberede dem på den virkelige verden. Hvordan og hvorfor? Læs selv! Og lad os så fortsætte arbejdet med den allervigtigste opgave sammen – nemlig at få vores børn med hele vejen!

Bogen er letlæst og har mange gode skrifthenvisninger. Den er relevant for både forældre og voksne i menigheden, som gerne vil være en aktiv medspiller i at bevare de unge i det kristne fællesskab.

Udgiver

Luthersk Mission
Industrivænget 40
3400 Hillerød

Identitet i Kristus

Identitet former handlinger.

Hvad betyder fællesskabet med Jesus for min selvforståelse?

Og hvilke konsekvenser får det for mine handlinger?

Bliv opmuntret til et liv med din identitet i Kristus!

lm

LUTHERSK MISSION

budskabet

FORDYBELSE I BIBELSK OG LUTHERSK TRO

ANALYSE AF TIDENS STRØMNINGER

INSPIRATION TIL KRISTENT LIV OG MISSION